Gündem Maddesi-13

T.C.
ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü
Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı

2025 AİLE YILI

Sayı : 15344521-841.01.01-
Konu : 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun Genel Kurul'a Sunumu

ASAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Evrak No	271939
Evrak Tarihi	7.11.2025

GENEL KURUL BAŞKANLIĞINA

İlgi: 24.10.2025 tarih ve E-84241147-190.02-25062242 sayılı yazı.

Sayıştay Başkanlığının ilgi tarih ve sayılı yazısı ile Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğümüzün 2024 Mali yılı denetimi kapsamında hazırlanan "2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporu" Genel Müdürlüğümüze tebliğ edilmiştir. (Ek-1)

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 55' inci maddesi hükmü gereğince "2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporu" nun ASAT Genel Kurulu'nun bilgisine sunulmasını arz ederim.

Cengiz GÜLEBAY
Genel Müdür V.

Genel Kurul'a
07/11/2025

Büşra ÖZDEMİR
Büyükşehir Belediyesi Başkan V.

Ek: 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Adres: Fabrikalar Mah. Dumlupınar Bulvarı No:3 **ANTALYA**
Tel : (242) 310 1200 - Dahili - 1497 **Faks :** (242) 310 1201
E-posta : info@asat.gov.tr
KEP: asat@hs01.kep.tr
Ayrıntılı bilgi için irtibat : E. ÖZTÜRK
Elektronik Ağ : www.asat.gov.tr
Link : Evrak Doğrulama – Evrak Görüntüleme

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANTALYA SU VE ATIK SU İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 9

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 9

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 9

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10

6. DENETİM GÖRÜŞÜ 11

7. DENETİM BULGULARI 12

8. EKLER 72

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 4

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 4

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri 5

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri 6

Tablo 7: ASAT'ın Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler 7

Tablo 8: Kurum Şirketinin Hissedarı Olduğu Şirketler 7

Tablo 9: Debi Miktarlarına Göre Asgari Numune Alma Sıklığı 19

Tablo 10: Antalya ve İlçelerinde Üretilen Suyun Kayıp Kaçak Oranı 28

KISALTMALAR

A.Ş :Anonim Şirket

AAT :Atıksu Arıtma Tesisi

ALDAŞ :Altyapı Yönetim Danışmanlık Mühendislik Hizmetleri Elektrik Enerjisi Yapı Elemanları Üretimi Inşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret Şirketi

ASAT :Antalya Su ve Atıksu İdaresi

BKKR :Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı

DSİ :Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

GPRS :General Packet Radio Service

ISO :Uluslararası Standart Teşkilatı

İSKİ :İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi

KDV :Katma Değer Vergisi

KHK :Kanun Hükmünde Kararname

KÖP :Kirlilik Önlem Payı

LTD :Limitet

MATAB :Manavgat Çevre Koruma Turizm Tesisleri Yapma ve İşletme Birlik Başkanlığı

OSB :Organize Sanayi Bölgesi

SCADA :Veri Kontrol ve İzleme Sistemi

TÜFE :Tüketici Fiyat Endeksi

ÜFE :Üretici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Yeraltı Kaynaklarından Elde Edilen Şebeke Suyu ile İlgili Gerekli Tedbirlerin Alınmaması

2. Manavgat Katı Atık Depolama Sahasındaki Çöp Sızıntı Suyunun Kanalizasyon Hattına İzinsiz Deşarj Edilmesi ve Kirlilik Önlem Payı Uygulanmaması

3. Karacaören Gölünün Mevzuat Hükümlerine Aykırı Şekilde Atıksular İçin Alıcı Ortam Olarak Kullanılması

4. Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Verilen İşletmelerin Denetimlerinin Etkin Yapılmaması

5. Çevre İzni Olmayan Atıksu Arıtma Tesislerinin Faaliyette Bulunması

6. Bazı Endüstriyel Atıksu Üreten İşletmelerin Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması

7. Su ve Atıksu Tarife Tespit ve Hesabının Maliyetlere Dayalı Olarak Yapılmaması

8. Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanmayan Su Arıtma Tesislerinin Bulunması

9. Su Kayıpları Teknik Usuller Tebliği'nde Öngörülen Bazı Uygulamalarda Eksikler Bulunması

10. İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp Kaçak Oranının Yüksek Olması

11. Yeraltı ve Yerüstü İçme Suyu Koruma Alanı İlan Edilen Bölgelerdeki Yapılarla İlgili Denetimlerin Yapılmaması

12. Teminatı Olmayan Su Abonelerinin Bulunması

13. İçme Suyu ve Atık Su Aboneliği Kaynaklı Alacakların Zamanaşımına Uğratılması

14. Su Kullanım Ücretlerini Ödemeyen Abonelerin Sularının Kesilmemesi ve Gerekli Takibin Yapılmaması

15. İlçe Belediyeleri Tarafından Ödenmeyen Su Borçlarının ve Gecikme Faizinin Tahsil Edilmemesi

16. Harcamalara Katılma Paylarına İlişkin Uygulamaların Mevzuata Uygun Yürütülmemesi

17. Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı İşlemleri İçin Yapılan Harcamaların İlgili Belediyelerden Tahsilatının Yapılmaması

18. İdarenin Görev ve Sorumluluk Alanına Girmeyen İşleri Üstlenmesi ve Yapılan Harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesinden Tahsil Edilmemesi

19. İdarenin Mülkiyetinde veya Sorumluluğunda Bulunan Bazı Taşınmazların Fiili İşgal Altında Olması

20. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

21. Hizmet Binalarının Projelerinin ve Yapı Kullanma İzin Belgelerinin Bulunmaması

22. İdareye Ait Binalarda Enerji Etüdü Yapılmaması

23. Görev Alanında Bulunmamasına Rağmen İdare Tarafından Yangın Hidrantı Alım ve Kurulumunun Yapılması

24. Vidanjör Çalışma Sisteminde Eksiklikler Bulunması

25. Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi

26. Sayıştay Denetim Raporlarının Genel Kurula Sunulmaması

27. Bilişim Sistemi ve Yönetim Politikasının Standartlara Uygun Olmaması

28. Kullanım Süresi Dolan Su Sayaçlarının Yenilenmemesi

29. Kiralanan Bazı Hizmet Araçlarının Kullanımında Usulsüzlüklerin Bulunması

30. Aldaş A.Ş. ile Yapılan Sözleşmenin Süresinin Mevzuat Hükümlerine Aykırı Bir Şekilde Uzatılması

31. Yapım İşi İhalelerinde Mahal Listeleri Hazırlanmadan İhaleye Çıkılması

32. Yapım İşlerinde Uygulama Projesi veya Kesin Proje Hazırlama Zorunluluğuna Uymadan Ön Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması

33. Yapım İşi İhalelerinden Bazılarının Projelerinde Yer Almayan İmalatların Yapılması

34. Yeni Birim Fiyat Analizlerinde Ticaret ve/veya Sanayi Odasınca Onaylanmamış Faturaların Yerel Rayiç Olarak Kullanılması

35. Asfalt Tamiratı Yapım İşinde Mevzuata Aykırı İş Artışı Yapılması

36. Muhtelif İhtiyaçların Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanması

37. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

38. İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Tehlike Oluşturan Hususlarla İlgili Gerekli Önlemlerin Alınmaması

39. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hüküm Konulması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü (ASAT), Bakanlar Kurulunun 18.02.1995 tarih ve 94/6516 sayılı kararı ile kurulmuştur. ASAT Genel Müdürlüğü, Antalya Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 1995 tarihi itibariyle teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Antalya Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler ASAT Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; "*Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.*" hükmü gereğince ASAT faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yerüstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması

ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; genel kurul, yönetim kurulu, denetçiler ve genel müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi, ASAT Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir belediye başkanı yönetim kurulunun başkanıdır. Belediye başkanının bulunmaması halinde, genel müdür yönetim

kuruluna başkanlık eder. Genel müdür ile genel müdür yardımcılarından hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan yönetim kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim kurulunun diğer üç üyesi büyükşehir belediye başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile su ve kanalizasyon idaresinin diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

ASAT Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

ASAT Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncu maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

ASAT hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1.067	523
Sözleşmeli Personel		41
Kadrolu İşçi	516	143
Geçici İşçi		15
Toplam	1.583	722
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		2211

1.3. Mali Yapı

ASAT'ın 2024 yılı bütçe ödenekleri, bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği	Ek Ödenek	Eklenen / Düşülen Ödenek	Ödenek Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	İptal Edilen Ödenek	Ertesi Yıla Devreden Ödenek
		(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)
01	Personel Giderleri	0	588.051.000	143.795.000	2.210.000	734.056.000	667.219.455,63	66.836.544,37	0
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0	70.615.000	20.339.000	140.000	91.094.000	80.168.761,05	10.925.238,95	0
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0	4.756.893.000	1.738.597.000	936.640.000	7.432.130.000	7.124.059.592,57	190.570.407,43	117.500.000
04	Faiz Giderleri	0	113.526.000	94.219.000	10.500.000	218.245.000	216.519.076,79	1.725.923,21	0
05	Cari Transferler	0	77.171.000	3.050.000	57.200.000	137.421.000	123.568.762,19	13.852.237,81	0
06	Sermaye Giderleri	395.000.000	6.728.744.000	0	-456.690.000	6.667.054.000	5.689.981.395,15	94.572.604,85	882.500.000
07	Sermaye Transferleri	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0
09	Yedek Ödenek	0	550.000.000	0	-550.000.000	0	0,00	0,00	0
Toplam		**395.000.000**	**12.885.000.000**	**2.000.000.000**	**0**	**15.280.000.000**	**13.901.517.043,38**	**378.482.956,62**	**1.000.000.000**

ASAT'ın 2024 mali yılı bütçesi ile 12.885.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 395.000.000,00 TL ödenek ve 2.000.000.0000,00-TL ek ödenek ile birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 15.280.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 13.901.517.043,38 TL bütçe gideri yapılmış, 378.482.956,62 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 1.000.000.000,00 TL ödenek ise 2025 yılına devretmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	10.564.026.000,00	11.664.566.497,78	11.671.360,91	11.652.895.136,87	110,31
04- Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirler	111.000.000,00	104.967.963,25	0,00	104.967.963,25	94,57
05- Diğer Gelirler	1.560.337.000,00	2.193.804.905,17	3.820.284,92	2.189.984.620,25	140,35
06- Sermaye Gelirleri	534.503.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08-Alacaklardan Tahsilat	240.134.000,00	46.335.715,05	0,00	46.335.715,05	19,30
09- Red ve İadeler	15.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	**12.995.000.000,00**	**14.009.675.081,25**	**15.491.645,83**	**13.994.183.435,42**	**107,69**

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %107,69 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sermaye gelirleri %0,00, alacaklardan tahsilat gelirleri %19,30, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler %94,57 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %110,31, ve diğer gelirler ise %140,35 ile beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Toplam Ödenek (Devreden, Başlangıç, Ek)	Net Ödenek	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	731.846.000	734.056.000	667.219.455,63	90,89
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	90.954.000	91.094.000	80.168.761,05	88,01
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6.495.490.000	7.432.130.000	7.124.059.592,57	95,85
04- Faiz Gideri	207.745.000	218.245.000	216.519.076,79	99,21
05- Cari Transferler	80.221.000	137.421.000	123.568.762,19	89,92
06- Sermaye Giderleri	7.123.744.000	6.667.054.000	5.689.981.395,15	85,34
07- Sermaye Transferleri	0	0	0,00	-
09- Yedek Ödenekler	550.000.000	0	0,00	-
Toplam	**15.280.000.000**	**15.280.000.000**	**13.901.517.043,38**	**90,98**

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %90,98 seviyesinde gerçekleşmiştir. Başlangıç bütçesi ve ek bütçe ile öngörülen tutarın altında gider gerçekleşmesi olmuştur. Sermaye giderlerinin beklenenin altında %85,34 seviyesinde gerçeklemesi, bütçe giderlerine olumlu katkı sunmuştur. Diğer gider kalemleri de beklenenin altında gerçekleşmiştir.

ASAT'ın bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
	(A)	(B)	(C)		
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0%	0,00%
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	3.274.321.161,19	5.141.088.209,85	11.664.566.497,78	57,01%	126,88%
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	28.565.820,52	66.832.168,55	104.967.963,25	133,95%	57,06%
Diğer Gelirler	559.903.757,13	1.000.672.593,88	2.193.804.905,17	78,72%	119,23%
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0%	0,00%
Alacaklardan Tahsilat	39.171.784,16	49.404.512,75	46.335.715,05	26%	-6,21%
Toplam	**3.901.962.523,00**	**6.257.997.485,03**	**14.009.675.081,25**	**60%**	**123,86%**

Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	3.962.381,86	25.847.410,05	15.491.645,83	552%	-40,06%
Net Toplam	**3.898.000.141,14**	**6.232.150.074,98**	**13.994.183.435,42**	**60%**	**124,55%**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 7.751.677.596,22 TL'lik (%123,86) artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 6.523.478.287,93 TL (%126,88), diğer gelirlerde 1.193.132.311,29 TL (%119,23) ve alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 38.135.794,70 TL (%57,06) artış olurken, alacaklardan tahsilatta 3.068.797,70 TL (%6,21) azalış olmuştur. Artışa en çok katkı sunan kalemler ise teşebbüs ve mülkiyet gelirleri ve diğer gelirler olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
	(A)	(B)	(C)		
Personel Giderleri	207.952.139,78	430.228.855,12	667.219.455,63	106,88%	55,08%
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	33.369.211,98	45.725.888,19	80.168.761,05	37,03%	75,32%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.365.787.480,01	3.729.280.202,83	7.124.059.592,57	57,63%	91,03%
Faiz Giderleri	70.989.654,89	159.828.757,10	216.519.076,79	125%	35,46%
Cari Transferler	38.206.592,38	56.285.703,44	123.568.762,19	47%	119,53%
Sermaye Giderleri	1.197.696.601,09	2.378.804.934,23	5.689.981.395,15	99%	139,19%
Sermaye Transferleri	28.620.000,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	**3.942.621.680,13**	**6.800.154.340,91**	**13.901.517.043,38**	**72%**	**104,42%**

ASAT'ın bütçe giderleri toplamı, 2024 yılında 2023 yılına göre 7.101.362.702,47 TL (%104,42) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 236.990.600,51 TL (%55,08), Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderlerinin 34.442.872,86 TL (%75,32) arttığı görülmektedir. Mal ve hizmet alım giderlerinde 3.394.779.389,74 TL'lik (%91,03), faiz giderlerinde 56.690.319,69 TL'lik (%35,46), Cari Transferlerde 67.283.058,75 (%119,53), sermaye giderlerinde ise 3.311.176.460,92 TL'lik (%139,19) artış olmuştur. En fazla artış Cari Transferler ile sermaye giderleri kalemlerinde gerçekleşmiştir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın ASAT'ın faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri (enflasyon düzeltmesi dahil) 10.755.451.734,62 TL, Faaliyet Geliri (enflasyon düzeltmesi dahil) 21.634.001.033,86 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 10.878.549.299,24 TL olarak gerçekleşmiştir.

ASAT'ın doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: ASAT'ın Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	ASAT' ın Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı %
1	Aldaş Altyapı Yön. ve Dan. Hiz. San. ve Tic. AŞ	33.000.000,00	31.482.000,00	95,40

Tablo 8: Kurum Şirketinin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Hissedar Olduğu Şirket	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı
1	ALDAŞ Altyapı Yön. ve Dan. Hiz. San. Ve Tic. A.Ş.	ASAT İnsan Kaynakları A.Ş.	50.000,00	100,00%
2	ALDAŞ Altyapı Yön. ve Dan. Hiz. San. Ve Tic. A.Ş.	Antalya Ulasım Hiz.Petrol San. ve Ticaret A.Ş.	317.900.695,00	4,42%
3	ALDAŞ Altyapı Yön. ve Dan. Hiz. San. Ve Tic. A.Ş.	Antsu Su Üretim ve Dağıtım A.Ş.	500.000,00	51,00%

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

ASAT'ın muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a. Mizan cetveli

b. Temel mali tablolar

1. Bilanço

2. Faaliyet sonuçları tablosu

3. Nakit akış tablosu

a. Diğer mali tablolar

1. Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2. Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3. Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4. Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5. Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6. Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7. Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8. Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9. Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10. Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki

düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme)* yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmuş ancak harcama birimleri tarafından ön mali kontrol yapılmak üzere Mali Hizmetler Daire Başkanlığına gönderilen işlemler üzerinde yapılan incelemelerde, düzenlenen görüş yazılarında ayrıntı ve gerekçelere yer verilmesi açısından iyileştirilmesi gerekmektedir. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur ancak düzenlenen görüş yazıları açısından eksiklikleri vardır.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 adet iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan ikisi doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yeraltı Kaynaklarından Elde Edilen Şebeke Suyu ile İlgili Gerekli Tedbirlerin Alınmaması

Genel olarak içme, diğer evsel amaçlar ile gıda maddelerinin ve diğer insani tüketim amaçlı ürünlerin hazırlanması, işlenmesi için kullanılan içme ve kullanma suyunun yönetmelikte belirtilen parametre değerlerini sağlamadığı, insan sağlığına potansiyel bir tehlike oluşturan miktar ve yoğunlukta maddeler, mikro-organizmalar ve bakteriler içerdiği tespit edilmiştir.

İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 5'inci maddesinde;

"...

h) İçme-Kullanma Suyu: Genel olarak içme, yemek yapma, temizlik ve diğer evsel amaçlar ile, gıda maddelerinin ve diğer insani tüketim amaçlı ürünlerin hazırlanması, işlenmesi, saklanması ve pazarlanması amacıyla kullanılan, orjinine bakılmaksızın, orijinal haliyle ya da arıtılmış olarak ister kaynağından isterse dağıtım ağından temin edilen ve Ek-1' deki parametre değerlerini sağlayan ve ticari amaçlı satışa arz edilmeyen suları,

...."

Aynı Yönetmelik'in "Genel Esaslar" başlıklı 6'ıncı maddesinde;

"Suların, sağlığa uygun ve temiz olması zorunludur.

Bu Yönetmeliğin asgari şartları bakımından sular;

a) İnsan sağlığına potansiyel bir tehlike oluşturan miktar ve yoğunlukta maddeler, mikro-organizmalar ve parazitler içermiyorsa,

b) Ek-1'de yer alan şartlara ve bu Yönetmeliğin 7, 8, 10, 11 ve 13 üncü maddelerine uyuyor ise, sağlığa uygun ve temiz kabul edilir.

Bu Yönetmeliğin uygulanması sırasında insan sağlığını korumak amacıyla alınan önlemler, bu Yönetmelikte belirtilen suların fiziksel, kimyasal, radyoaktif ve mikrobiyolojik parametre değerlerinin aşılmasına, suyun kalite standartlarının dışına çıkılmasına veya suların kirlenmesinde herhangi bir artışa neden olmamalıdır." hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre içme ve kullanma suyu olarak kullanılacak suyun yönetmelikte belirtildiği gibi insan sağlığına potansiyel tehlike oluşturan maddeler içermemeli ve EK-1'de belirlenen parametre değerleri arasında olmalıdır.

Antalya Halk Sağlığı Laboratuvarı tarafından düzenli olarak içme suyu kaynaklarından numuneler alınmakta ve yönetmelikte belirtilen asgari parametreleri sağlayıp sağlamadığı kontrol edilmektedir. Ayrıca bu numune alma işlemlerine paralel olarak Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğüne Bağlı Laboratuvar Şube Müdürlüğü tarafından da kontrol amaçlı numuneler alınmakta ve numune sonuçları ilgili birimlere bildirilmektedir. Numune sonuçlarında ise EK-1 de yer alan (klorür mg/l), (sodyum mg/l) ve (koliform kob/100 ml) parametreleri yönetmelikte belirtilen sınır değerlerin üzerinde çıkmaktadır. Ek-1'de belirlenen şartlara uygun olmamasına rağmen ilgili birimler tarafından vatandaşların kullanımına sunulmaya devam edilen içme suyunun insan sağlığına etkileri tespit edilememekte ve ilerleyen zamanlarda halk sağlığına ciddi etkileri olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında gerekli işlemlerin yapıldığı ifade edilmiş olsa da bulguda belirtilen tespitimiz devam etmektedir.

Sonuç olarak, İnsani tüketim amaçlı suların kalite standartlarına uygun parametre değerlerine indirilmesi için gerekli arıtma işlemleri yapılmalı ve yönetmelikte belirtilen parametre değerine uygun olmayan sular, içme suyu olarak kullanılmamalıdır. İnsani tüketim amaçlı suların insan sağlığını etkilememesi için ivedi olarak gerekli tedbirler alınarak yeni içme suyu kaynaklarının oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 2: Manavgat Katı Atık Depolama Sahasındaki Çöp Sızıntı Suyunun Kanalizasyon Hattına İzinsiz Deşarj Edilmesi ve Kirlilik Önlem Payı Uygulanmaması

Antalya ilinde faaliyette bulunan Manavgat Katı Atık Depolama Tesislerinde çöp sızıntı suyunun izinsiz olarak kanalizasyon hattına deşarj edildiği ve yönetmelik hükümlerinde belirtilen kirlilik seviyesine indirilmeden deşarj edilen çöp sızıntı suyu için gereken Kirlilik önlem Payı (KÖP) uygulanmadığı görülmüştür.

Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü Atık Suların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmelik'inin "İlkeler" başlıklı 3'üncü maddesinde; Her türlü atık su kaynağının kanalizasyon şebekesinden ve arıtma tesisinden yararlanmasından ve kanalizasyon hattına deşarjından doğacak zararların giderilmesinden sorumlu olduğu,

"Yükümlülük" başlıklı 4'üncü maddesinde; yönetmelikte belirlenen deşarj şartlarını sağlamayan endüstriyel atık su üreticilerinin ise Kirlilik Önlem Payı (KÖP) ödemekle yükümlü oldukları,

"Kanalizasyon Şebekesine ve Alıcı Ortama Verilemeyecek Atıklar ve Diğer Maddeler" başlıklı 9'uncu maddesinde; Kanal yapısını bozucu, aşındırıcı, korozif maddeler, alkaliler, asitler, pH değeri 6' dan düşük, 10' dan yüksek atıkların kanalizasyon hattına verilemeyeceği,

"Yararlanma Onayı ve Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı (BKKR)" başlıklı 16'ncı maddesinde; Kanalizasyon hattından yararlanmak için idareden Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı alınması ve ön arıtma veya arıtma tesisi projesini ASAT' a onaylatarak, tesisi kurmak ve izin belgesinde belirtilen limitleri sürekli sağlayacak şekilde çalıştırması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Kanalizasyon hattına bağlantı için idareden izin alınması gerektiği ve deşarj edilecek atıksuyun yönetmelik hükümlerinde belirtilen deşarj limitlerine indirilmesi eğer indirilemez ise Kirlilik Önlem Payı ödemesi gerektiği vurgulanmıştır.

Yapılan incelemede; Manavgat Çevre Koruma Turizm Tesisleri Yapma ve İşletme Birlik Başkanlığı (MATAB) ile ilgili firma arasında 21.05.2012 yılında katı atık depolama sahasının işletilmesi ve çıkan metan gazından elektrik enerjisi üretilmesi amacıyla sözleşme imzalanmıştır. Sözleşmede yüklenici çevre mevzuatına uymayı taahhüt etmiştir. İdare tarafından, deşarj edilen çöp sızıntı suyu ile ilgili numune alma, denetim ve kontrol

faaliyetlerinin hiç yapılmadığı ve yükleniciye Kirlilik Önlem Payı (KÖP) uygulanmadığı tespit edilmiştir.

17.01.2024 tarihinde alınan numune örneklerinde ise çöp sızıntı suyunun yönetmelikte belirtilen kirlilik seviyesinin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca işletmenin faaliyetlerine başlamadan önce Bağlantı kalite kontrol ruhsatı almak için başvurmadığı ve Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü (ASAT) tarafından da gerekli denetimlerin yapılmadığı tespit edilmiştir.17.01.2024 tarihindeki numune alma işleminden sonra ASAT tarafından tekrar numune alınmamış ve yükleniciye gereken cezalar tahakkuk ettirilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında, kanalizasyon hattına deşarj tespit edilmediği ve vidanjör takip sisteminin olduğu belirtilmesine rağmen gerekli takibin idare tarafından yapılmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, ASAT tarafından gerekli işlemler yapılarak İşletmeden çıkan çöp sızıntı suyunun istenilen kirlilik seviyesine indirilmesi sağlanmalı ya da KÖP uygulanması gerekmektedir.

BULGU 3: Karacaören Gölünün Mevzuat Hükümlerine Aykırı Şekilde Atıksular İçin Alıcı Ortam Olarak Kullanılması

Antalya ilinde içme suyu olarak kullanılması planlanan Karacaören Gölü havzasına diğer belediyeler tarafından Atıksu Arıtma Tesisi, Deri Sanayii ve Organize Sanayi Bölgelerinde ortaya çıkan atık suların deşarj edildiği görülmüştür.

İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 5'inci maddesinde;

"...

h) İçme-Kullanma Suyu: Genel olarak içme, yemek yapma, temizlik ve diğer evsel amaçlar ile, gıda maddelerinin ve diğer insani tüketim amaçlı ürünlerin hazırlanması, işlenmesi, saklanması ve pazarlanması amacıyla kullanılan, orjinine bakılmaksızın, orijinal haliyle ya da arıtılmış olarak ister kaynağından isterse dağıtım ağından temin edilen ve Ek-1' deki parametre değerlerini sağlayan ve ticari amaçlı satışa arz edilmeyen suları,

..."

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmelik'inin "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde;

"Atıksu kaynakları: Faaliyet ve üretimleri nedeniyle atıksuların oluşumuna yolaçan konutlar, ticari binalar, endüstri kuruluşları, maden ocakları, cevher yıkama ve zenginleştirme tesisleri, kentsel bölgeler, tarımsal alanlar, sanayi bölgeleri, tamirhaneler, atölyeler, hastaneler ve benzeri kurum, kuruluş ve işletmeler ve alanlardır.

...

Havza: Bir akarsu, göl, baraj rezervuarı veya yeraltı suyu haznesi gibi bir su kaynağını besleyen yeraltı ve yüzeysel suların toplandığı bölgenin tamamını,

...

İçme ve kullanma suyu rezervuarı: İçme ve kullanma suyu temin edilen doğal gölleri veya bu amaçla oluşturulan baraj rezervuarlarını,

İş termin planı: Atıksu kaynaklarının yönetmelikte belirtilen alıcı ortam deşarj standartlarını sağlamak için yapmaları gereken atıksu arıtma tesisi ve/veya kanalizasyon gibi altyapı tesislerinin gerçekleştirilmesi sürecinde yer alan yer seçimi, proje, ihale, inşaat, işletmeye alma gibi işlerin zamanlamasını gösteren planı,

..."

Aynı Yönetmelik'in "Havza Planı, Havza Koruma Planı" başlıklı 5'inci maddesinde;

"Kıta içi su kaynaklarının mevcut kalitesinin kullanım alanları için gerekli kalite kriterlerine uygunluğunun tespitinin ve havza planının ilgili kurumların görüşünü alarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce yapılması esastır.

Kıta içi su kaynaklarının her türlü kullanım amacıyla korunması, kirlenmesinin önlenmesi ve kirlenmiş olan su kaynaklarının su kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla havzanın özelliklerinin de dikkate alındığı bir havza koruma planı yapılması esastır. Yapılan havza koruma planı sonucunda uzun vadeli bir koruma programı ve koruma tedbirleri belirlenir. Bu yolla hazırlanacak koruyucu plana uyulması esastır.

Havza koruma planı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça yapılır ve/veya yaptırılır."

Aynı Yönetmelik'in "Suların Korunacağı Kirletici Etkenler" başlıklı 6'ıncı maddesinde;

"Alıcı su ortamlarında evsel, endüstriyel, tarımsal, deniz trafiği ve benzeri kaynaklardan dolayı kirlenmeye neden olan başlıca etkenler aşağıda belirtilmiştir.

a) Fekal atıklar,

b) Organik atıklar,

c) Kimyasal Atıklar,

d) Aşırı üretim artışına neden olan besin maddelerinin, alıcı ortamın dengesini bozacak şekilde aşırı boşaltımı,

e) Atık ısı,

f) Radyoaktif atıklar,

g) Deniz dibinden taranan malzeme, çamur, çöp ve hafriyat artıklarının ve benzeri atıkların boşaltımı,

..."

Yerüstü Su kalitesi Yönetmelik'in EK-3'te yer alan "Yerüstü Su Kütlelerinde Koruma Bölgeleri" başlıklı maddesinde;

"Yerüstü Su Kütlelerinde Koruma Bölgeleri aşağıda sıralanmıştır:

İnsani kullanım maksatlı su temini için tahsis edilen alanlar

..."

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; İçme suyu olarak kullanılması planlanan suyun yönetmelikte belirtilen parametreleri sağlaması gerektiği, havzaların ise su kaynağını besleyen yer altı ve yerüstü suların toplandığı alan olduğu belirtilmiştir. Atıksu kaynaklarının ise konutların, ticari yapıların, OSB'lerin olduğu görülmektedir.

Antalya Su ve Atık Su İdaresi ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 18.08.2011 yılında Antalya ilinin içme suyu ihtiyacının karşılanması için idareler arasında protokol imzalanmıştır. Protokole göre; Devlet Su İşleri tarafından yapılacak yatırım ile Antalya ilinin

içme suyu ihtiyacı karşılanacak ve yapılan yatırımın bedeli ASAT tarafından 30 yıla yayılmış eşit taksitlerle DSİ'ye ödenecektir. Bu maddeye ek olarak ise Karacaören gölünün havzasında yer alan Isparta ve Burdur illerinin ise yapması gereken yatırımlar Karacaören-1Özel hükümler çıkarılarak belirlenmiş ve iş termin planı oluşturulmuştur. İş termin planlarına göre Isparta Atıksu Arıtma Tesisinin ve Deri OSB'nin atık su deşarjlarının gölün havzasına yapılmaması kararlaştırılmıştır.

Fakat yerinde yapılan fiili ve fiziki denetimlerde; Isparta AAT, Deri OSB ve Isparta Belediyesine bağlı beldenin atık suları direkt olarak Karacaören gölünün havzasına deşarj edildiği görülmüş ve alınan numune sonuçları incelendiğinde; İçme suyu olarak kullanılması planlanan suya, karışmaması gereken kirlilikte suların karıştığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Özel hükümlerde belirtilen iş termin planlarına uygun olarak gereken yatırımların paydaş belediyeler tarafından yapılması, suyu kirletecek atıksu ve diğer maddelerin gölün havzasına deşarj edilmemesi ve ilgili idarelerin, DSİ'nin ve ilgili bakanlıkların gerekli önlemleri alması gerekmektedir.

BULGU 4: Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Verilen İşletmelerin Denetimlerinin Etkin Yapılmaması

Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği kapsamında bağlantı kalite kontrol ruhsatı verilen endüstriyel atıksu üreten işletmelerin olağan denetimlerinde numune alınmaması nedeniyle, kanalizasyon sistemine deşarj edilen atıksuların izleme ve kontrollerinin eksik yapıldığı görülmüştür.

Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği'ne göre endüstriyel atıksularını kanalizasyon sistemine veya alıcı ortama deşarj eden işletmelerin bağlantı kalite kontrol ruhsatı almak zorunda olduğu, deşarj edilen atıksu miktarı, kirliliği, ön arıtma gerekip gerekmediği, numune şekli ve numune alma sıklığı bahse konu ruhsatın içeriğini oluşturmaktadır.

Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmelik'inin "Yararlanma Onayı ve Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı (BKKR)" başlıklı 16'ncı maddesinde; Bağlantı kalite kontrol ruhsat belgesinde belirtilen hususlara aynen uymak üzere, atıksularını veya ön arıtma

tesislerinin çıkış sularını bu ruhsat belgesinde belirtilecek arılıklarla, numune almak veya ölçüm yapmak suretiyle kontrol etmek, atıklarının özellik ve miktarlarına ilişkin bilgileri sürekli ve düzenli olarak saptamak ve bu hususu ruhsat belgesinde istenildiği düzende belgelemekle yükümlü oldukları,

"Kontrol ve Belgeleme Yükümlülüğü" başlıklı 20'nci maddesinde; Atıksu kaynağının yetkililerinin denetim amacı ile gelen ASAT yetkililerini tesis içine almak, numune almak ve ölçüm için kullanılacak kontrol bacalarını hazır halde bulundurmak gibi yükümlülüklerini olduğu ve tesisi denetlemeye açmayan firmalar için by-pass yaptığı kabul edilerek işlem yapılacağı,

"Kontrol Düzeni" başlıklı 21'inci maddesinde ise; ruhsata tabi tüm firmaların numune almaya müsait bir kontrol bacası inşa edeceği belirtilmiştir.

Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatına tabi tüm atıksu deşarjlarının debi miktarlarına göre kontrol ve izleme tablosu aşağıdadır.

Tablo 9: Debi Miktarlarına Göre Asgari Numune Alma Sıklığı

Debi (m3/gün)	ASAT tarafından endüstriyel tesis denetime esas asgari numune alma sıklığı	ASAT tarafından konvansiyonel parametreye sahip işletme denetime esas asgari numune alma sıklığı
<50	Dört ayda bir	-
51-200	İki ayda bir	Altı Ayda bir
201-1000	Ayda bir	Dört Ayda bir
1001-	On beş günde bir	Üç Ayda bir
> 10000	Haftada iki	İki Ayda bir

Yukarıdaki Yönetmelik hükümlerince kurum tarafından bağlantı kalite kontrol ruhsatı verilen endüstriyel atıksu kaynağı işletmelerin atıksu miktarlarına göre belirli periyotlarla denetlenmesi gerektiği, denetimle alınan numunelerin belirlenen parametrelere uygunluğu yönünden analiz edileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemelerde; bağlantı kalite kontrol ruhsatı verilen endüstriyel atıksu kaynağı işletmelerinin yönetmelikte belirtilen debi miktarlarına göre numune alınması işlemleri yapılmamakla beraber ilgili birim tarafından ise gerekli denetimlerin zamanında yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, gerekli denetimlerin zamanında yapıldığı belirtilmiş olsa da gerekli kanıtlayıcı belgeler sunulmamıştır.

Sonuç olarak, endüstriyel atıksuların hem çevresel etkileri hem de kanalizasyon ve

arıtma tesislerine maddi etkileri göz önünde bulundurularak denetimlerde numune alınması ve bahse konu atıksuların belirlenen standartlara uygunluğuna ilişkin kontrol ve izlemelerin etkin bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Çevre İzni Olmayan Atıksu Arıtma Tesislerinin Faaliyette Bulunması

İdarenin sorumluluğunda ve işletmesinde bulunan Atıksu Artıma Tesislerinin Geçici Faaliyet Belgesi ya da Çevre İzin Belgesi olmadan mevzuat hükümlerine aykırı şekilde faaliyette bulundukları görülmüştür.

Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"d) Çevre İzni: Çevre Kanunu uyarınca alınması gereken; hava emisyonu, çevresel gürültü, atıksu deşarjı ve derin deniz deşarjı konularından en az birini içeren izni,

e) Çevre İzin Belgesi: Alıcı ortamları korumak amacıyla ilgili mevzuat uyarınca işletmelere verilecek belgeyi,

f) Çevre İzin ve Lisans Belgesi: Bu Yönetmelik kapsamında verilecek çevre izin ve çevre lisanslarını kapsayan belgeyi,"

Aynı Yönetmeliğin "Çevre izni veya çevre izin ve lisansına tabi işletmeler" başlıklı 5'inci maddesinde;

"(1) Bu Yönetmelik kapsamında çevre iznine veya çevre izin ve lisansına tabi işletmeler, çevresel etkilerine göre Ek-1 ve Ek-2 listelerinde sınıflandırılmıştır.

(2) Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan işletmeler, faaliyette bulunabilmeleri için, öncelikle geçici faaliyet belgesi almak zorundadır.

(3) Geçici faaliyet belgesi alan işletmeler belge tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde çevre izin veya çevre izin ve lisans belgesi almak zorundadır."

Aynı Yönetmeliğin "Geçici faaliyet belgesi olmayan işletmeler" başlıklı 15'inci maddesinde;

"(1) Bu Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 kapsamında yer alıp, geçici faaliyet belgesi olmadan faaliyete başladığı tespit edilen işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre idari yaptırımlar uygulanır. Söz konusu işletmeler geçici faaliyet belgesi düzenlenene kadar faaliyette bulunamaz."

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Atıksu arıtma tesislerinin geçici faaliyet belgesi ve sonrasında çevre izni belgesi almaları zorunluluk olup bu belgeler tamamlanmadan faaliyete başlayamayacakları, faaliyeti devam eden işletmeler için ise Bakanlık tarafından idari yaptırım uygulanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; İdarenin sorumluluğunda ve işletmesinde bulunan 8 Atıksu Arıtma Tesisinin mevzuatta belirtilen gerekli izinleri almadıkları ve faaliyetlerine devam ettikleri tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususa ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin Atıksu Arıtma Tesisleri için gerekli izinleri alması ve mevzuata uygun şekilde işletmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Bazı Endüstriyel Atıksu Üreten İşletmelerin Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması

Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğünün Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği kapsamında endüstriyel atıksu üreten işletmelerden bazılarının bağlantı kalite kontrol ruhsatı almaksızın faaliyette bulundukları, dolayısıyla endüstriyel atıksuların kontrolsüz bir şekilde kanalizasyon şebekesine deşarj edildiği tespit edilmiştir.

Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliki'nin "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde;

*"**Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı:** ASAT tarafından düzenlenen, endüstriyel atıksularla endüstrilerde oluşan evsel nitelikli atıksularm kanalizasyon şebekesine bağlanma ve/veya boşaltma şartlarını belirleyen belgedir. Su Kirliliği ve Kontrolü Yönetmeliği Madde 37'de tanımlanmış olan hususlarla ilgili "deşarj izin belgesi" kanun ve yönetmeliklerde tanımlanmış kurum ve kurullarca verilir. Bu tür hususlarda ASAT tarafından verilecek Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı, ilgili kurullara sunulacak deşarj izin belgesi için görüş niteliği taşıyacaktır." Debisi 50 m^3/g(in üzerindeki konvansiyonel atıksuyu olan işletmeleri de kapsar.*

Endüstriyel Atıksu: *Evsel atıksu dışında kalan endüstrilerin, imalathanelerin, küçük ticari işletmelerin ve küçük sanayi sitelerinin her türlü üretim, işlem ve prosesinden kaynaklanan sulardır."*

Anılan Yönetmelik'in "Yararlanma Onayı ve Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı (BKKR)" başlıklı 16'ıncı maddesinde;

"Debisi 1 m^3/gün den fazla olan endüstriyel atıksu kaynaklarının ve atıksu debisi 50 m^3/gün üzerinde olan konvansiyonel parametre ihtiva eden işletmelerin kanalizasyon şebekesinden yararlanması ASAT'ın yazılı onayına bağlıdır. Onay şartları endüstriyel atıksu kaynaklarına ASAT'ça verilecek "Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı" nda belirlenir. Ruhsatta belirtilen koşullar dışında, kanalizasyon şebekesinden yararlanmak yasaktır. Su Kirliliği ve Kontrolü Yönetmeliği Madde 37' de tanımlanmış olan hususlarla ilgili "çevre izni" ilgili kanun ve yönetmeliklerde tanımlanmış kurum ve kurullarca verilir.

Atıksu karakterini tespit edebilmek için, tesis çıkışından atıksu kaynağının faaliyet ve özelliklerine göre İdarece tespit edilecek şekilde numune alınır ve analiz gerçekleştirilir. Analiz sonuçları deşarj limitlerini sağlamamış ise, söz konusu kuruluşa deşarj limitlerini sağlaymcaya kadar KÖP uygulanır. Analiz sonuçları deşarj limitlerini sağlamış ise, söz konusu kuruluşa "Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı" verilir.

Yeni kurulacak veya henüz ruhsat almamış endüstriyel atıksuyu veya debisi 50 m^3/gün üzerindeki konvansiyonel atıksuyu olan kirletici kaynakların, Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı almak üzere ASAT'a başvurması mecburidir.

Kanalizasyon şebekesine bağlı endüstriyel atıksuyu veya debisi 50 m^3/gün üzerindeki konvansiyonel atıksuyu olan kirletici kaynaklar, tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde ruhsat almak için İdareye başvurmak zorundadırlar. Bu süre sonunda ruhsat başvurusu yapmayan işletmeler, ruhsat alınıncaya kadar kirlilik önlem payı öderler."

Aynı Yönetmelik'in "Ruhsatın Geçerliliği ve Süresi" başlıklı 18'inci maddesinde;

"Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatları beşer yıllık süreler için geçerlidir. Her süre bitiminde şartları incelemek sureti ile ASAT ruhsatları yeniler. Üretim miktar ve düzeninde veya faaliyet türünde değişiklik yapacak olan önemli kirletici kaynaklar, altı ay önceden ASAT'a müracaat ederek ruhsatlarını yeniletirler." hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; kanalizasyona deşarj şartları, hangi işletmelerin BKKR almak zorunda olduğu ve kaç yıl geçerli olduğu belirlenmiştir.

Yapılan incelemede; endüstriyel atıksu üreten 190 işletmenin bağlantı kalite kontrol ruhsatı almaksızın faaliyette bulundukları ve İdare tarafından bu işletmeler için tespit ya da denetimin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bahse konu ruhsat olmadan faaliyette bulunan işletmenin kanalizasyon sistemine deşarj ettiği atık suyun miktarı, cinsi, özelliği, kirliliği, ön arıtma gerekip gerekmediği gibi hususlar denetlenememekte ve buna yönelik kontroller açısından risk oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, BKK ruhsatı olmadan faaliyette bulunan endüstriyel atıksu kaynağı işletmelerin tespit edilmesine yönelik idare abone yönetim sistemi, vergi daireleri, sosyal güvenlik kurumları, ticaret ve sanayi odaları ve belediyelerden işyeri sorgulamaları yapılması ve tespit edilen işletmelerin Yönetmelik'e uygun şekilde ruhsatlandırılması ve denetim işlemlerinin takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Su ve Atıksu Tarife Tespit ve Hesabının Maliyetlere Dayalı Olarak Yapılmaması

Kurumun asli geliri niteliğinde olan 2024 yılı su ve atık su tarifelerinin Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tespit edilmediği, yapılan hesaplamalarda gerçek maliyet değerlerinin kullanılmadığı görülmüştür.

Bütün büyükşehir su ve kanalizasyon idareleri için uygulanan 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23'üncü maddesinde; su satışı ile kanalizasyon sistemi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması giderleri için ayrı ayrı tarifeler yapılacağı, söz konusu tarifelerde yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilemeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kar oranının esas alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un verdiği yetkiye istinaden çıkarılan Tarifeler Yönetmeliği'nin "Tarife tespit esasları" başlıklı 8'inci maddesinde; su satış tarifesi ile kullanılmış suların uzaklaştırılması

tarifesinin belirlenmesinde rol oynayan iki ana faktörden birincisinin, yönetim ve işletme giderleri ile amortismanlar, aktifleştirilemeyen yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve en az %10 karlılık oranının esas alınacağı, söz konusu yönetim ve işletme giderlerine yönelik ise; enerji, malzeme ve personel giderleri ile çeşitli giderler olarak; kiralar, haberleşme giderleri, vergi ve harçlar, mahkeme giderleri, sigorta, eğitim ve yönetim, temsil giderleri, her türlü taşıma harcamaları, güvenlikle ilgili giderler, bakım onarım, imalat giderleri, tevsi, ıslah, atıksu tasfiye giderleri gibi masraf kalemlerinin maliyete dahil edileceği belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Su tarifeleri" başlıklı 9'uncu maddesinde ise; abone türlerine uygulanacak su satış tarifelerinin, 8'inci madde de belirtilen yönetim ve işletme giderleri ile amortisman giderlerini karşılayacak ve en az % 10 kâr sağlayabilecek düzeyde olmasının esas olduğu, gerekli kademe aralıkları, uygulama zamanı ve tarifelerin tespitinin Genel Kurul tarafından yapılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Kurum tarafından 2024 yılı için su ve atıksu tarife tespitine yönelik mevzuatın öngördüğü şekilde herhangi bir maliyet hesabının yapılmadığı, aksine tarife tutarlarının Genel Kurul Kararları ile belirlenerek aylık ÜFE ve TÜFE ortalaması doğrultusunda güncellendiği tespit edilmiştir.

Tarife tespitinin Kanun ve Yönetmelik'te belirtildiği şekilde yapılmaması neticesinde tarifeye esas teşkil eden unsurlara göre daha yüksek tutarlı bir tarifeye sebep olunabileceği gibi tarifenin düşük belirlenmesine ve buna bağlı olarak maliyetlerin karşılanamamasına da yol açılabilir.

Şeffaflık, hukuk devletinin vazgeçilmez unsurlarındandır. Kurum tarafından su ve atıksu tarife bedellerine ilişkin gerçekçi bir maliyet hesabının yapılarak Kuruma ait internet sitesinde açıklanması ile abone konumunda olan vatandaşın faturalara yansıtılan bedellere ilişkin maliyet ve kâr oranlarını apaçık denetleyebilmesi ve hangi hizmetin karşılığında ne bedel ödediğini bilmesi vatandaşın Kuruma olan güvenini artırarak yükümlülüklerini yerine getirme noktasında istekli davranmasına vesile olacaktır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, su ve atıksu tarife bedellerine ilişkin mevzuatın öngördüğü şekilde maliyet hesaplamasının yapılarak aylık ÜFE ve TÜFE ortalaması oranında güncelleme

uygulamasına son verilmesi ve ilgili tarifelerin maliyet hesabı doğrultusunda güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanmayan Su Arıtma Tesislerinin Bulunması

İdareye ait su arıtma tesislerinin bazılarında mevzuatta yer alan elektrik enerjisi teşviki için gerekli hazırlıkların yapıldığı ve teşvikten yararlandığı görülmekle birlikte özellikle 6360 sayılı Kanun ile idareye devredilen tesislerin bir kısmında teşvik için gerekli belgelerin hazırlanamadığı ve bu sebeple teşvikten yararlanılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Teşvik" başlıklı 29'uncu maddesinde yer alan; *"...Arıtma tesisi kuran, işleten ve yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getiren kuruluşların arıtma tesislerinde kullandıkları elektrik enerjisi tarifesinin, sanayi tesislerinde kullanılan enerji tarifesinin yüzde ellisine kadar indirim uygulamaya ve ileri arıtma teknikleri ile arıtılmış atıksuyu yeniden kullanan kuruluşlara, yeniden kullanım oranına göre bu oranı yüzde yüze kadar artırmaya Bakanlar Kurulu (Cumhurbaşkanı) yetkilidir. Teşvik tedbirleri ile ilgili esaslar yönetmelikle belirlenir. ..."* ifadeleriyle indirim oranına Cumhurbaşkanı tarafından karar verileceği ve teşviklere ilişkin esasların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Bu hükme istinaden Bakanlar Kurulu'nun 23.10.2011 tarihli ve 2245 sayılı Atıksu Arıtma Tesislerinde Kullanılan Elektrik Enerjisi Giderlerinin Bir Kısmının Geri Ödenmesine İlişkin Kararı ile indirim oranı yüzde elli olarak belirlenmiştir. Yine söz konusu madde dayanak gösterilerek yayımlanan; Çevre Kanununun 29'uncu Maddesi Uyarınca Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'in enerji giderinin bir kısmının geri ödemesine ilişkin 6'ncı maddesinde; söz konusu teşvikten yararlanabilmek için her yıl Nisan ayı sonuna kadar başvuruda bulunulabileceği, geri ödeme belgesi ve diğer sayılan bilgi ve belgelerin başvuru dosyasında yer almaması durumunda başvurunun kabul edilmeyeceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereğince ASAT'ın arıtma tesislerinin bazıları için gerekli düzenlemeleri yaparak başvuruda bulunduğu ve ilgili teşvikten yararlandığı görülmekle birlikte bir kısım tesislerde bu düzenlemelerin yapılmadığı ve bu sebeple teşvikten faydalanılmadığı tespit edilmiştir. Atıksu Arıtma Daire Başkanlığına ait 35 tesisin 8'inin bu teşvikten yararlanmadığı görülmüştür.

İdarenin en önemli harcama kalemlerinden biri olan enerji giderlerinde son dönemlerde yaşanan artışlar göz önüne alındığında bu teşvikten faydalanmak daha önemli hale gelmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin enerji teşviki için gerekli bilgi ve belgeleri hazırlayarak her yıl bu teşvikten eksiksiz ve aksatılmadan faydalanması gerekmektedir.

BULGU 9: Su Kayıpları Teknik Usuller Tebliği'nde Öngörülen Bazı Uygulamalarda Eksikler Bulunması

Su Kayıpları Tebliği'nde yer verilen bir takım gerekliliklerin tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

İçme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi, su temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrol edilmesi amacıyla 08.05.2014 tarih ve 28994 sayılı Resmî Gazete'de İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği yayımlanmıştır.

Yönetmelik'in 11'inci maddesinde, Yönetmelik'te belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenlerin, ilgili mevzuata göre sorumlu olacağı ve idarelerin, stratejik planlarında su kayıplarını azaltmaya yönelik faaliyetlerine yer vermek zorunda oldukları ifade edilmiştir.

İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'ne istinaden 16.07.2015 tarih ve 29418 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği yayımlanmıştır.

Tebliğ'in 5'inci maddesinde; idarelerin, içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki idari ve fiziki su kayıplarının önlenmesi için, idari ve fiziki su kayıplarının ölçüme dayalı olarak belirlenmesini, şebekenin ve sistemin şartnamelere ve uygulama projelerine uygun yapılmasını, kullanılan malzemelerin standartlara uygun olarak temin edilmesini, sistemde ana basınç bölgesi ve alt bölgelerin oluşturulmasını, şebekede etkili bir basınç ve debi yönetimi ile optimum işletme şartlarının sağlanmasını, sistemin izlenmesi ve kayıt altına alınmasını ve etkili bir su yönetim sistemini sağlamakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Tebliğ'in 6'ncı ve devamı maddelerinde ise, su kayıplarının önlenmesi, kurulacak

sistemler, kullanılacak malzemeler ve su kayıplarının kontrolü amacıyla İdareler tarafından yapılması gerekenlere ilişkin bölüm başlıklar halinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Kurumun saha uygulamalarının anılan Tebliğ'de yer alan bölüm başlıkları temelinde incelenmesi neticesinde;

- İçme-kullanma suyu tedariki için kullanılan kuyularda ve bunlara ait terfi merkezlerinde debilerin ölçülmesine yönelik cihazların bulunmadığı,
- Şebeke sisteminin izole edilmiş ve kontrol edilebilen alt bölgelere ayrılmadığı,
- Alt yapı tesislerine ilişkin Coğrafi Bilgi Sistemi'nin (CBS) analiz ve raporlamaya yönelik yeterli veri bulundurmadığı,
- Veri kontrol ve izleme sisteminin (SCADA) Tebliğ'de öngörülen yeterlilik kriterlerini karşılamadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, içme-kullanma suyuna ilişkin temin ve dağıtım sistemlerindeki kayıpların kontrol altına alınması adına Tebliğ hükümleri doğrultusunda uygulamaya geçilmesi ayrıca su tüketimine yönelik fayda ve maliyet analizlerinin hazırlanması ve Kuruma ait stratejik planda su kayıplarını azaltıcı yöntemlere yer verilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp Kaçak Oranının Yüksek Olması

Antalya il genelinde içme ve kullanma sularının temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıp ve kaçaklarının yüksek olduğu görülmüştür.

İçme ve kullanma suyunun etkin ve verimli kullanılması için su temin ve dağıtım sistemlerindeki kayıplarının azaltılması ve kontrolü amacıyla 8 Mayıs 2014 tarihinde çıkarılan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'nin "Su kayıplarının azaltılması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; idareler su kayıp oranlarını, büyükşehir ve il belediyelerinde 2019 yılı Mayıs ayına kadar en fazla %30 düzeyine indirmekle yükümlüdürler ifadesi, 2019 yılında yapılan değişiklikle büyükşehir belediyelerinin su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlü oldukları şeklinde değiştirilmiştir.

Kurum hesap ve işlemleri üzerinde inceleme yapmak üzere Abone İşleri Dairesi Başkanlığından yıl boyunca faturaya bağlanan m³ cinsinden su miktarları alınmış olup, Su Şebeke ve Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığı Scada Şube Müdürlüğünden 2024 yılında Antalya ve ilçelerinde içme ve kullanmaya yönelik üretilen su miktarları temin edilerek karşılaştırılmıştır.

Tablo 10: Antalya ve İlçelerinde Üretilen Suyun Kayıp Kaçak Oranı

Su Verileri / Yıl	Üretilen Su Miktarı (m³/ Yıl)	Faturalandırılan Su Miktarı (m³/ Yıl)	Gelir Getirmeyen Oranı (%)	Kayıp Kaçak Oranı (%)
Merkez	186.290.546,00	94.339.441,00	49,36%	40,04%
Akseki	1.918.597,00	665.271,00	65,33%	29,57%
Alanya	42.028.547,00	26.835.526,00	36,15%	28,37%
Demre	3.213.547,00	1.806.341,00	43,79%	29,71%
Elmalı	5.817.156,00	3.146.058,00	45,92%	33,34%
Finike	5.290.143,00	3.059.543,00	42,17%	29,30%
Gazipaşa	5.862.224,00	3.013.092,00	48,60%	27,93%
Gündoğmuş	983.849,00	347.973,00	64,63%	30,34%
İbradı	442.217,00	200.161,00	54,74%	27,26%
Kaş	13.572.849,00	7.673.281,00	43,47%	31,21%
Kemer	17.055.827,00	11.355.923,00	33,42%	25,46%
Korkuteli	8.867.156,00	5.067.012,00	42,86%	29,32%
Kumluca	10.375.472,00	5.618.736,00	45,85%	34,14%
Manavgat	52.815.317,00	33.024.767,00	37,47%	31,77%
Serik	34.588.136,00	22.192.949,00	35,84%	29,89%
Toplam	**389.121.583,00**	**218.346.074,00**	**43,89%**	**34,80%**

Tablodaki verilerden anlaşılacağı üzere, Kurumun su temin ve dağıtım sistemlerinde, beş ilçeden (Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa) oluşan Antalya merkezi ile beş ilçenin %40'ın üzerinde, diğer 9 ilçenin ise %25'in üzerinde kayıp kaçakları olduğu bu haliyle söz konusu oranların, anılan Yönetmelik'teki seviyelerin oldukça üzerinde seyrettiği görülmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla; içme ve kullanma suyuna yönelik kayıp ve kaçakların önlenmesi için ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda, SCADA sistemine veri aktarması için debimetrelerin kullanılmaya başlanması dahil su temin ve dağıtım sistemlerine yönelik kontrol mekanizmalarının kurulması gerekmektedir.

BULGU 11: Yeraltı ve Yerüstü İçme Suyu Koruma Alanı İlan Edilen Bölgelerdeki Yapılarla İlgili Denetimlerin Yapılmaması

Yeraltı ve yerüstü içme suyu koruma alanlarında, su kaynaklarının güvenliği için gerekli önlemlerin alınması gereken bölgelerde yasak fiillerle ilgili gerekli denetimlerin yapılmadığı görülmüştür.

ASAT Su Havzaları Koruma ve Kontrol Yönetmeliğinin "Yeraltı suyu Koruma Alanları ve Bu Alanlarda Uygulanacak Yöntemler" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"Mutlak Koruma Alanı: Kaynak veya kuyunun hidrojeolojik, jeolojik, hidrolojik ve coğrafi durumuna göre DSİ tarafından yapılmış/yaptırılmış bilimsel çalışmalarla belirlenmiş su kaynağının veya kuyunun yakın çevresini ifade eder. Karst kaynakları için ise, kaynak çıkış yeri veya sondaj kuyularından çekim yapılan sahanın yeraltısuyu akış yönünde kaynağı besleyen karst akiferinin özelliğine göre 50 ile 100 metre arasında belirlenir.

e) Bu alanda yeni hiçbir yapılaşmaya izin verilmez. Bölgedeki mevcut yapılarda üretilen atıksular, bölgedeki kanalizasyon sistemi tamamlanıncaya kadar, vidanjörlerle AS AT' m uygun gördüğü alana taşınır.

f) İçme ve kullanma suyu temin edilen yeraltısularının alındığı kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, infiltrasyon galerileri ve benzeri yapılara 50 metre ve daha yakın mesafelerde hiçbir yapıya, katı ve sıvı atık boşaltımına ve geçişine izin verilmez."

Aynı yönetmeliğin "Yerüstü Suları İçin Koruma Esasları ve Koruma Alanları" başlıklı 7'nci maddesinde;

"...

d) Bu alanda belediye sınırı ve belediye mücavir alan sınırları içinde, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle yürürlükteki imar planları geçerlidir, imar planlarının gelişme alanlarındaki yapılaşmamış kısımların iptaline yönelik revizyon yapılır. İçme-kullanma suyu havzası koruma planı hazırlanıncaya kadar bu planlar kapsamında yoğunluk arttırıcı veya kirlilik arttırıcı kullanım değişikliğine yönelik imar değişikliği yapılamaz. 12/11/2012 tarihli ve6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun çerçevesinde köy statüsünde iken belediye sınırları içine alınarak mahalle statüsüne geçen kırsal yerleşim alanlarında yeni yapı yapılamaz, meskûn doku korunur.

e) Bu alanda köy gelişme alanı belirlenemez."

Aynı Yönetmeliğin "Cezai Yaptırımlar" başlıklı 8'inci maddesinde;

"...

e) Yönetmelik hükümlerini ihlal eden yapı ve tesislerden uygun hale getirilebilecek olanların en çok bir aylık süre içerisinde uygun hale getirilmesi istenir. Uygun hale getirilemeyecek nitelikte olanlar ile verilen sürede ihlali giderilmeyen yapı ve tesislerin yıkımı için gerekli işlemler yapılır."

"Önlemler" başlıklı 9'uncu maddesinde ise;

"Yönetmelik hükümleri uyarınca koruma alanlarında inşası yasaklanmış binalar ile her çeşit tesisat ve muhdesatın yapımının önlenmesi, yapılması sürenlerin yapımının durdurulması ve mühürlenmesi yetki alanına göre Büyükşehir Belediye Başkanlığından veya ilgili Belediye Başkanlığından talep edilir."

hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri, yeraltı ve yerüstü sularının korunmasına yönelik özel tedbirlerin alınmasını öngörmektedir. İçme Suyu Havzaları Koruma Yönetmeliği uyarınca belirlenen koruma alanlarında yapılan yapıların izin süreçleri detaylı bir şekilde düzenlenmiştir. Bu alanlarda yapılacak her türlü yapı, faaliyet ve uygulama, su kirliliğini önlemek ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla titizlikle denetlenmelidir. Ancak mevcut mevzuat hükümlerine rağmen bu bölgelerde gerekli denetimlerin yeterince yapılmadığı tespit edilmiştir.

Gerekli denetimlerin yapılmaması sonucunda yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının kirlenmesi riski artmakta; bu durum hem insan sağlığı hem de ekosistem üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Uzun vadede temiz içme suyuna ulaşımın zorlaşacağı; bunun yanı sıra ekosistem dengesinin bozulabileceği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu da belirtilen konularla ilgili gerekli tedbirlerin alındığını belirtmiş olsa da gerekli kanıtlayıcı belgeleri sunmamıştır.

Sonuç olarak, ilgili mevzuat hükümlerinin etkin bir şekilde uygulanabilmesi adına daha sıkı denetimler ile bilinçlendirme çalışmaları yürütülmesi, yeraltı ve yerüstü içme suyu koruma

alanlarına yönelik yapılaşma ile ilgili süreçlerde idarenin yönetmelik hükümlerine göre işlemler tesis etmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Teminatı Olmayan Su Abonelerinin Bulunması

6360 sayılı Kanun ile 2014 yılında Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğüne devredilen köy, belde, ilçe belediyeleri tarafından içme suyu hizmeti verilen abonelere ait teminat bedellerinin olmadığı görülmüştür.

Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin 6'ıncı maddesinde;

"Su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan, özel veya tüzel kişilerle su ve atıksu abone sözleşmesi yapılır. Abone sözleşmesi yapılmadan su ve kanalizasyon hatlarına bağlanılmasına ve/veya faydalanılmasına izin verilmez, böyle bir durum tespiti durumunda Madde 35'e göre işlem tahsis edilir.

..."

Aynı Yönetmelik'in 26'ıncı maddesinde ;

"(1) Sözleşme imzalayan her aboneden, aşağıdaki tüketim bedelini karşılayacak kadar teminat bedeli, kendi abone grubunun tarifesine göre nakit, kredi kartı veya Yönetim Kurulumuzun belirleyeceği diğer ödeme yöntemleri ile alınır.

(2) Konut abonelerinde, 20 m3 su bedeli karşılığı.

(3) İşyeri abonelerinde 20 m3 su bedeli karşılığı.

...."

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; su hizmetinden yararlanan özel ve tüzel kişilerle sözleşme yapılarak yönetmelikte belirtilen tutar kadar teminat bedeli alınacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde, 2024 yılı sonu itibariyle ASAT görev sorumluluk alanı içerisinde bulunan yaklaşık 125.838 adet abonenin teminatının bulunmadığı tespit edilmiştir. Söz konusu teminatlar, abonelik sözleşmesinin sona ermesi veya sözleşmenin feshi halinde

ödenmemiş su ve/veya atık su tüketim bedeline karşılık olarak ve borcuna mahsup edilmek amacıyla alınmakta olup, İdare açısından bir güvence mekanizmasıdır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, idarenin su kullanan özel ve tüzel kişilerle sözleşme imzalaması ve gereken teminat tutarlarının alınması gerekmektedir.

BULGU 13: İçme Suyu ve Atık Su Aboneliği Kaynaklı Alacakların Zamanaşımına Uğratılması

İdarenin içme suyu ve atık su aboneliklerinden kaynaklı 1992-2014 yıllarına ait 10.082.082,89 TL alacağının zamanaşımına uğratıldığı ve idare tarafından buna sebebiyet veren kişilere bu tutarların rücu edilmediği tespit edilmiştir.

İdarenin içme suyu ve atık su aboneliği kaynaklı alacakları için 7155 sayılı Abonelik Sözleşmelerinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaktadır. Sözleşmeye dayalı alacaklar için 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 146'ncı maddesine göre, Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, on yıllık zamanaşımı süresi öngörülmüştür.

Zamanaşımının bir kamu zararı olduğu dikkate alındığında; Anayasa'nın "Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" bölümünün 129/5 maddesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kişisel sorumluluk ve zarar" başlıklı 12'nci maddesi ile "Kişilerin uğradıkları zararlar" başlıklı 13'üncü maddesi, Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik'in 9, 10 ve 11'inci maddelerinde sırasıyla yer alan "Amirlerin Sorumlulukları", "Zararların Takibi ve Yapılacak İşlemler" ve "İdarenin Rücu Hakkı" başlıklı maddeleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; herhangi bir kamu görevlisinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır. Memurlarca verilen zararların miktarının tespiti ve ilgililerden tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli bulundukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirleri müteselsilen sorumludurlar.

Zamanaşımına uğradıktan sonra idarece talep edilecek bu alacaklar, kişiler veya kurumlar tarafından dava konusu edilebilecek ancak süresi geçtiği için idare bu davaları büyük olasılıkla kaybedecektir. Dolayısıyla kaybedilen bu davalar ile ilgili olarak idareler bu kez "vekâlet ücreti", "yargılama gideri", "harçlar" ve "dosyada yapılan diğer masraflar" gibi kalemleri ayrıca ödemek zorunda kalacaktır.

Zamanaşımına uğramış bir borcun eksik borç haline dönüşeceği dolayısıyla borçlunun (abonenin) sadece kendi isteğiyle borcunu ifa ettiği zaman, borcun tahsil edilebileceği unutulmamalıdır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Kamu alacaklarının silinmesi" başlıklı 79'uncu maddesinde; 6183 sayılı Kanun kapsamında olmayan alacaklar için, zaruri veya mücbir sebeplerden dolayı takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklar ile tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklar için üst yönetici kararı ile bütçe kanununda belirlenen tutarlar kadar alacakların silinebilmesi öngörülmüştür.

Yapılan denetimlerde; Zaman aralığı olarak 1992-2014 yılsonu esas alınarak idarenin içme suyu ve atık su aboneliklerinden kaynaklı alacaklarının zamanaşımına uğrayıp uğramadığı kontrol edilmiştir. Tutarlara hatalı olduğu düşünülen tahakkuklar (gerçek kişiler için kimlik bilgileri belli olmayan, tüzel kişiler için vergi kimlik numarası bilinmeyen, sicil dosyaları eksik olan vb.) dahil edilmemiştir. İcra birimlerinde takipte gözüken alacakların zamanaşımına uğramadığı varsayılmıştır. Amme alacakları ile yapılandırma kapsamındaki alacakların zamanaşımına uğramadığı varsayılarak rakamlara dahil edilmemiştir. Zamanaşımını kesen ve durduran haller de bu tutarlara dahil edilmemiştir. Ayrıca idarenin parasal sınırlar çerçevesinde yapabileceği terkinleri yapmadığı görülmüştür. Dolayısıyla tespit edilen zamanaşımı tutarlarında bu anlamda bir miktar değişiklik olabilecektir.

Buna göre denetimler sırasında tespit edilen zamanaşımına uğramış alacak tutarı 10.082.082,89 TL'dir.

Kamu idaresi cevabında, 4.353.556,10 TL'lik alacağın tahsil edildiği geriye kalan kısım için tahsil çalışmalarına devam edildiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, ASAT Genel Müdürlüğünün 31.12.2024 tarihi itibariyle 2024 yılı ve önceki dönemlere ait henüz zamanaşımına uğramamış KDV ve gecikme zammı dahil 718.120.289,78 TL alacağı ile 1992-2014 yılları arasında zamanaşımına uğramış 5.728.526,79 TL alacağının

en kısa sürede tahsil edilmesi ve buna sebebiyet veren kişilerin tespit edilerek bu tutarların sorumlulara rücu edilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Su Kullanım Ücretlerini Ödemeyen Abonelerin Sularının Kesilmemesi ve Gerekli Takibin Yapılmaması

İdarece su kullanım ücreti borçlarını ödemeyen abonelerin suyunun kesilmediği ve ödenmemiş borçlarının takibinin yapılmadığı görülmüştür.

Antalya Su ve Atıksu İdaresi (ASAT) Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmelik'in "Tahsilatın hızlandırılması" başlıklı 28'inci maddesinde;

"Aboneler, tahakkuk eden ihbarname bedellerini, fatura bildiriminde belirtilen son ödeme tarihine kadar ödemek zorundadırlar.

Borçlarını süresi içinde ödemeyen abonelerin borçları yasal yollardan tahsil edilir.

Borçlarını süresi içinde ödemeyen abonelerden 6183 sayılı Amme Alacakları Hakkında Kanunun 51. maddesinde belirtilen oranlara göre, gecikme zammı tahsil edilir."

Aynı Yönetmelik'in "Su Kapatma ve Açma Ücreti" başlıklı 34'üncü maddesinde;

"Sözleşme, yönetmelik ve kanunlara aykırı davranış nedeniyle veya borcun ödenmemesi durumunda abonenin suyu kesilir. Eğer şehir şebeke suyu haricinde bir kaynaktan bağlantı sağlanmış ve kanalizasyon şebekesine bağlantı var ise kanalizasyon bağlantısı uygun bir yöntem ile kesilir. Aykırılığın ortadan kalkması halinde veya borcun ödenmesi durumunda, kapatma-açma ücreti alınarak, abonenin suyu açılır ve/veya kanalizasyon bağlantısı tekrar sağlanır. Genel Kurul tarafından aşağıda belirtilen yöntemlerin her biri için ayrı Kapatma-açma ücreti belirlenir.

Mühür veya kelepçe takılmak suretiyle vanadan kesilmiş ise,

Şube yolu vanasından kesilmiş ise,

Ana şebekeden kesilmiş ise,

Abonenin borcunu ödemeden bulunduğu adresi terk etmesi durumunda, yeni ikamet adresine veya fiili kullanıcı olduğu tespit edilen yerlere ait tüm sözleşmelerin suları geçmiş borcundan dolayı kapatılır ve yeni işlem tahsis edilemez."

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; abonelerin su borçlarını fatura bildiriminde belirtilen son ödeme tarihine kadar ödemek zorunda olduğu borcun ödenmemesi durumunda ise abonenin suyunun kesileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde; İdareden fatura bildiriminde belirtilen son ödeme tarihinde borçlarını ödemeyenlerin listesi istenmiş ve 352.795 abonenin borçlarını ödemediği, bu abonelerin toplam borç tutarlarının ise 309.585.775,67 TL olduğu tespit edilmiştir. Merkez ve ilçede görevli birimlerin borçlarını son ödeme tarihinde ödemeyen aboneler için gerekli işlemleri zamanında yapmadığı görülmüştür. Ayrıca borçlarını yasal süresinde ödemeyen aboneler için gerekli takibin zamanında yapılmadığı ve su kesme işlemlerinin ilgili birimler tarafından yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, faturada belirtilen son ödeme tarihinde borcunu ödemeyen abonelerin su aboneliklerinin sonlandırması ve ilgili birimlerle gerekli koordinasyon sağlanarak yasal takip süreçlerinin takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 15: İlçe Belediyeleri Tarafından Ödenmeyen Su Borçlarının ve Gecikme Faizinin Tahsil Edilmemesi

Antalya ilinde bulunan bazı ilçe belediyelerinin su kullanımlarından dolayı tahakkuk eden borçlarını Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğüne (ASAT) zamanında ödemediği ve idare tarafından gerekli takibin yapılmadığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun "Büyükşehir belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinde;

"...

Büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe (...)(28) belediyeleri; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğalgaz bedellerini zamanında yatırmadıkları takdirde, ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine söz konusu tutar, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılır. (Değişik ikinci cümle:

21/4/2005-5335/28 md.) Gecikmeden kaynaklanacak faiz ve benzeri her türlü zararın tazmininden, ilgili ilçe (...)[29] belediye başkanı ve sayman şahsen sorumludur. Bu fıkra hükmü, ilçe (...)(28) belediyeleri hesabına yapılacak her türlü aktarmaları zamanında yapmayan büyükşehir belediye başkanı, bağlı kuruluş genel müdürleri ve saymanları hakkında da uygulanır."

hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükmü değerlendirildiğinde; Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğüne (ASAT) su bedellerinin zamanında ödenmemesi durumunda Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğünün talebi üzerine ilgili belediye lehine İller Bankası hesabına aktarılacak Genel Bütçe Vergi Gelirleri payından kesilmesi gerekir. Ödenmeyen su faturalarına tahakkuk eden gecikme faizinden ilgili Belediye Başkanı ve muhasebe yetkilisinin sorumlu olduğu aynı zamanda İller bankasına bildirimi zamanında yapmayan Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürü ve muhasebe yetkilisinin sorumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Antalya genelindeki ilçe belediyelerinin su bedellerini zamanında ödemediği ve su bedeli borçlarının yıllar itibariyle katlanarak devam ettiği tespit edilmiş olup ASAT tarafından da borcunu ödemeyen belediyeler için gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, ASAT tarafından gerekli işlemler tamamlanarak ilgili belediyelerden su bedellerinin tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Harcamalara Katılma Paylarına İlişkin Uygulamaların Mevzuata Uygun Yürütülmemesi

Yenilenen su tesisi ve kanalizasyon hatlarına yapılan harcamalar için katılma payı tahakkuku yapılmadığı ve harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesinin idarece ilgili tapu dairelerine bildirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı" başlıklı 87'nci maddesinde;

"Belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce, aşağıdaki şekilde kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden,

Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı alınır:

a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,

b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise, payın hesabında o yola ait kanalizasyon giderleri nazara alınır."

Aynı Kanun'un "Su Harcamalarına Katılma Payı" başlıklı 88'inci maddesinde ise;

"Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce beldede aşağıdaki şekillerde su tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır:

a) Yeni içmesuyu şebeke tesisleri yapılması,

b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsii ve ıslahı.

Birden fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullere ait payın hesabında, bunların yalnız suya bağlandıkları yol üzerindeki uzunlukları esas alınır." hükümleri yer almaktadır

21.08.1981 tarih ve 17435 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in "Tahsil şekli" başlıklı 22'nci maddesinde,

"Harcamalara katılma payları belediyelerce veya bunlara bağlı kuruluşlarca, bu Yönetmelikte yer alan esaslara göre hesaplanarak ilan ve tebliğ edildiği yılı izleyen yıldan itibaren her yıl Nisan ve Ekim aylarında olmak üzere iki yılda ve dört eşit taksitte tahsil olunur. Bu paylar peşin ödemelerde tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunur."

Aynı Yönetmelik'in "Tapu Dairelerinin Sorumluluğu" başlıklı 24'üncü maddesinde ise;

"Harcamalara Katılma Payına tabi gayrimenkullerin bir listesi belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilir. Bu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesi payın tahsilini sağlamak üzere ilgili Belediyeyi haberdar eder. Pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılmaz." hükümleri yer almaktadır.

Yapılan inceleme sonucunda, İdarenin sadece yeni içme suyu şebekesi ve yeni

kanalizasyon hattı şebekesi yapımında yukarıda belirtilen payları tahakkuk ve tahsil ettiği, mevcut su ve kanalizasyon şebekelerinin yenilenmesi için yapılan harcamalarda katılma payı tahakkuku yapmadığı tespit edilmiştir.

Ayrıca harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesi ilgili tapu dairelerine bildirilmemiştir. Belediye Gelirleri Kanunu'nun harcamalara katılma payının tahsil şeklini düzenleyen 93'üncü maddesinde, harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesinin belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirileceği, söz konusu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesinin payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar edeceği ve pay ödenmedikçe intikal işleminin yapılmayacağı belirtilmiştir. Büyükşehirlerde su tesisi ve kanalizasyon harcamalarına katılma payı su ve kanalizasyon idareleri tarafından tahakkuk ve tahsil edilmektedir. Dolaysıyla ilgili tapu dairelerine bildirim belediyelere bağlı müessese olan su ve kanalizasyon idaresince yapılmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; katılım payı tahakkuku oluşturduğunu belirtmiş olsa da bulguda belirtildiği şekilde yenilenen su ve kanalizasyon hatları için tahakkuk oluşturmadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, harcamalara katılma paylarının tahakkuku sadece yeni hat yapımında değil aynı zamanda yenilenen hatlara yapılan harcamalar için de katılma payı tahakkuku yapılmalı ve tahakkuku yapılan harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesinin ilgili tapu dairesine zamanında bildirilmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı İşlemleri İçin Yapılan Harcamaların İlgili Belediyelerden Tahsilatının Yapılmaması

Kurum tarafından yapılan yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı işlemleri için yapılan harcamaların ilgili belediyelerden tahsil edilmediği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin (r) bendinde; büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak sayılmıştır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde; bu Kanun'un diğer büyükşehir belediyelerinde de

uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Görev ve yetkiler" başlıklı 2'nci maddesinde; "İSKİ'nin görev ve yetkileri şunlardır:

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek, ...

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak, ..."

"Yağmur sularının uzaklaştırılması" başlıklı 25'inci maddesinde; yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili tesislerin yapılması veya bu tip tesislerin işletilmesi, gerekli harcamaların ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla İSKİ tarafından yerine getirileceği, bu tesislerin yapılması veya işletilmesine ilişkin harcamaların tarifelere dahil edilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Danıştay İdare Dava Daireleri Kurulu 2020/1824 Esas numaralı ve 2020/3625 numaralı kararında; "*Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projenin, buna ilişkin harcamaların ilgili belediyece karşılanmak kaydıyla Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından yapılacağı 2560 sayılı Kanun'un 25. maddesinde düzenlenmiştir.*

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ise, yağmur suyunun uzaklaştırılması için gereken tesisleri kurma ve kurdurma görevlerinin belediyelere ait olduğu ve her türlü alt yapı giderinin belediye giderleri arasında olduğu açıkça belirtilmiştir. 2560 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 1981 tarihinde belediyelerin görev ve yetkilerini düzenleyen 5393 sayılı Kanun yürürlükte olmamakla birlikte, 2560 sayılı Kanun'un 25. maddesinin, halihazırda uygulanan yerel yönetim sistematiği gözetilerek yorumlanması ve mezkur madde hükmünde yer verilen "ilgili belediyeler" ifadesinden, söz konusu hizmeti yerine getirmekle görevli ve bu hizmetten yararlanacak olan mahalli yerleşimi ifade eden belediyelerin anlaşılması gerekmektedir.

Dolayısıyla, 5393 sayılı Kanun'un 15. maddesinin (e) bendi ile 2560 sayılı Kanun'un 25. maddesinin birlikte uygulanarak, anılan hizmetin, büyükşehirlerde Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünce yapılarak, bu hizmetle ilgili görevli olan ilgili belediyece harcamanın karşılanacağı yönündeki değerlendirme, söz konusu kanunların lafzına ve amacına daha uygun olacaktır. Bu durumda, 2560 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (b) bendi uyarınca, büyükşehir kapsamında yağmur suyu uzaklaştırma görevi bulunan davalı idarece, anılan yağmur suyu hatlarının yapımından kaynaklanan harcamaların, 5393 sayılı Kanun'un 15. maddesi ile 2560 sayılı Kanun'un 25. maddesi uyarınca ilgili ilçe belediyesinden istenilmesine ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır. " ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak ilgili belediyelerin görevleri arasındadır. Bu kapsamda su ve kanalizasyon hizmetlerinin tek merkezden yürütülmesi için büyükşehirlerde büyükşehir belediyesine bağlı su ve kanalizasyon idareleri kurulmuştur. Su ve kanalizasyon hizmetlerinin yürütülmesi, harcamaların tarifelere dahil edilmemesi ve ilgili belediyelerce karşılanması şartıyla yağmur sularının uzaklaştırılması ve derelerin ıslahının yapılması su ve kanalizasyon idareleri tarafından yerine getirilmesi gereken görevlerdir. Dolayısıyla yağmur sularının uzaklaştırılması ve derelerin ıslahı için su ve kanalizasyon idareleri tarafından yapılan harcamaların ilgili belediyelerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kurumun yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı işlemleri için yaptığı harcamaların 159.306.760,28 TL'lik kısmının ilgili Belediyelerden tahsil edilmediği tespit edilmiş olup söz konusu tespite ilişkin 2020, 2021, 2022 ve 2023 yılları Sayıştay Denetim Raporları'nda yer verilmesine rağmen tahsilat gerçekleştirilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Yağmur sularının uzaklaştırılması amacıyla yapılan harcamaların ilgili Belediyelerden nakden veya mahsuben tahsili için gerekli iş ve işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 18: İdarenin Görev ve Sorumluluk Alanına Girmeyen İşleri Üstlenmesi ve Yapılan Harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesinden Tahsil Edilmemesi

Kurumun görev ve sorumluluk alanına girmeyen yapım işlerine ait harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesi ile imzalanan protokoller neticesinde Kurum bütçesinden karşılandığı ve bu harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmediği görülmüştür.

Bütün büyükşehir su ve kanalizasyon idareleri için uygulanan ve Kurumun da tabi olduğu 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Görev ve yetkiler" başlıklı 2'nci maddesinde;

"a) İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

c) Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

e) Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, İSKİ'nin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmek,

f) Kuruluş amacına dönük çalışmaların gerekli kılması halinde her türlü taşınmaz malı kamulaştırmak veya üzerinde kullanma hakları tesis etmek."

hükümleri düzenlenerek Kurumun görev ve yetkileri hususuna açıklık getirilmiştir.

Kurumun hesap ve işlemleri üzerinde yapılan incelemelerde; Antalya Büyükşehir Belediyesi ile Orman Genel Müdürlüğü arasında 10.07.2015 tarihinde bir protokol imzalanmış ve ilgili taşınmaz Antalya Büyükşehir Belediyesine 15 yıllığına tahsis edilmiştir. Anılan protokolde; Muratpaşa ilçesi 646 ada 24 ve 28 parsellerde uygulama ile nazım imar planı arasındaki uyumsuzluk giderilerek, söz konusu alanda kamu hizmeti alanı, park alanı, spor tesisi alanı ve trafo alanı plan değişikliği yapılacağı, parselasyon sonucu oluşan spor tesisi alanına Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından spor tesisi inşa edileceği ve tesisin her türlü bakım, onarım giderleriyle işletme/işlettirme hakkının büyükşehir belediyesinde olacağı ve süre sonunda bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlüğüne devredileceği belirtilmiştir.

Daha sonra Kurum ile Antalya Büyükşehir Belediyesi arasında bir protokol yapılarak, bahsedilen alandaki spor tesisinin yapılması ve işletilmesi yetki ve sorumluluğu ASAT'a verilmiştir.

Kurum tarafından alınan Yönetim Kurulu kararına binaen, 2017 yılında 'Sedir Mahallesi Spor Kompleksi Binası Yapım İşi'ne yönelik ihaleye çıkılarak sözleşme imzalandığı, ödenek yetersizliğinden dolayı işin 14.11.2018 tarihinde tasfiye edildiği, zamanla yapılan imalatlarda işin tamamlanmaması nedeniyle deformasyonlar oluştuğu dolasıyla söz konusu yapım işinin tamamlanması için eksik kalan %42'lik kısımdan daha fazla ek maliyete katlanılması gerektiği ve Kurum tarafından ilgili firmaya ödenen 13.966.734,93 TL hakediş tutarına yönelik 09.04.2019 tarihinde borç tahakkuku yapılmasına rağmen Antalya Büyükşehir Belediyesinin bahsi geçen protokolde yazan yükümlülüğünü yerine getirmediği ve ilgili tutarın aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Bununla birlikte, bahsedilen spor tesisi yapım işinin inşasına devam edilerek tamamlanabilmesi için Kurum ile Antalya Büyükşehir Belediyesi arasında 24.11.2022 tarihinde bir protokol daha yapıldığı, bu protokole istinaden Yönetim Kurulu kararıyla, Kurum tarafından 2023 yılında "Antalya Sedir Mahallesi Spor Kompleksi Binası Tamamlama İnşaatı Yapım İşi" için ihaleye çıkılarak sözleşme imzalandığı ve bu sözleşme kapsamında ilgili firmaya cari yıl içinde toplamda 104.287.170,79 TL hakediş ödemesi yapıldığı ancak yapılan bu hakediş ödemelerinin ilgili protokole göre Antalya Büyükşehir Belediyesinden Kuruma

aktarılması gerekirken söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Bu çerçevede, Kurumun görev ve sorumluluk alanına girmeyen iş için Kurum bütçesinden yapılan toplam 120.459.041,95 TL harcamanın Antalya Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, spor tesisi yapımı ve işletilmesi ASAT'ın görev, yetki ve sorumluluk alanında bulunmamaktadır. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri çerçevesinde bu yetki ve görev büyükşehir belediyesine aittir. Büyükşehir belediyesi ile Orman Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokole istinaden yükümlülüğün ASAT'a verilmesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılınmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir.

Sonuç itibariyle, idarenin görev, yetki ve sorumluluk sahası 2560 sayılı Kanun ile çizilmiş ve belirlenmiştir. Buna uygun işlem ve görev ifa edilerek harcama yapılması gerekirken büyükşehir belediyesinin tüzel kişiliğini ilgilendiren bir hususun Kurum tarafından yerine getirilmesi mevzuata uygun düşmemektedir.

BULGU 19: İdarenin Mülkiyetinde veya Sorumluluğunda Bulunan Bazı Taşınmazların Fiili İşgal Altında Olması

Kurum taşınmazlarından bazılarının fiilen işgal altında olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un 48'inci maddesinde ise; kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dâhilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı ve bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 27'nci maddesine göre su idarelerine ait taşınmazların Devlet malı sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik gereği mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlar, harcama yetkilisine karşı sorumlu olmak üzere, taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birim ve personel marifetiyle, Yönetmelik'in 5'inci maddesine göre her bir taşınmazın kayıt altına alınması, 7'nci maddesine göre Yönetmelik ekinde yer alan formların oluşturulması ve taşınmazların numaralandırılarak dosyalanması gerektiği belirtilmektedir.

Bu kapsamda; örneklem yoluyla seçilen taşınmazların işlem ve karar dosyaları, tapu ve takdiyat bilgileri, imar işlemleri üzerinden teknik bilgileri; bilgisayar ortamında fonksiyonel ve uzaktan algılama teknikleriyle konumsal veriler ile uydu görüntüleri, saha fotoğraflamaları, harita sayısallaştırması, İdare tarafından sunulan saha ve alan görüntüleri ile uydu görüntüleri (Google Earth Pro) üzerinden mekânsal ve fotoğrametrik boyut incelenmiş, ayrıca ilgili birim yetkilileri marifetiyle gerek saha incelemeleri gerekse de ayrıntılı işlem ve uygulama süreci yürütülerek fiili ve kullanım, sınır aşımı, işgal ve diğer uygulamaları sorgulanmıştır.

Yapılan incelemeler neticesinde Kuruma ait tapuda kayıtlı 3.503 adet taşınmazdan tespit edilebilen 24 taşınmazın işgal altında olduğu görülmüş olup Antalya için önemli bir nokta olan Boğaçayı kenarında bulunan önemli işgaller aşağıda belirtilmiştir;

-Konyaaltı ilçesi Arapsuyu mahallesindeki 0 ada 3014 parsel taşınmaz

111.000 m^2 lik taşınmazın, İdarece içme suyu deposu, pompa istasyonu ile kuyu haricinde, bazı kısımların Antalya Büyükşehir Belediyesince çeşitli birim ve yapılar itibariyle kullanıldığı, kullanıma dair herhangi bir izin, olur ya da tahsisin olmadığı tespit edilmiş olup söz konusu tespite, Kuruma ilişkin 2020, 2021, 2022 ve 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporları'nda yer verilmesine rağmen işgallere yönelik işlem tesis edilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen taşınmazlara ilişkin olarak 6 adet taşınmaz için gerekli işlemleri yapmış olup diğer taşınmazlar için gerekli işlemlerin yapılacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak; Kurumun görev ve yetki alanı dışında kalan ve diğer kamu idarelerince kullanılan, çeşitli hizmetlere tahsis edilen taşınmazlara ilişkin tahsis, izin ve kiralama

işlemlerinin mevzuata uygun biçimde başlatılarak sonuçlandırılması; bunların dışında fiilen işgal edilen taşınmazlar yönünden ise, idarenin ilgili yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerekli idari ve hukuki tedbirlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 20: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Kuruma ait taşınmazlardan, tapu kayıtları ile mevcut kullanım şekilleri farklılık gösteren taşınmazlar bulunmasına rağmen cins tashih işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, tapu kayıtlarında cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapmaları gerektiği,

Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülüğün, kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye ait olduğu ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülüklerin kullanıcılar tarafından karşılanacağı ifade edilmiştir.

Kuruma ait taşınmazlar üzerinde yapılan incelemelerde, mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgileri farklı olan 41 adet taşınmazın bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilmesi amacıyla cins tashih işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 21: Hizmet Binalarının Projelerinin ve Yapı Kullanma İzin Belgelerinin Bulunmaması

İdareye ait bazı hizmet binalarının yapı kullanma izin belgesinin ve projelerinin olmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 5 inci maddesine göre yapı; karada ve suda, daimi veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve müteharrik tesislerdir.

İmar Kanunu'nun 21 inci maddesine göre, bu Kanun kapsamına giren bütün yapılar için, Kanun'da belirtilen istisnalar dışında, belediye veya valiliklerden yapı ruhsatiyesi alınması gerekmektedir. Kanun'un 22 nci maddesinde ruhsatın nasıl alınacağına dair detaylara yer verilmiştir. Buna göre yapı sahipleri veya kanuni vekillerinin, yapı ruhsatiyesi almak için belediye veya valilik bürolarına müracaat etmeleri gerekmektedir. Müracaat dilekçesine sadece tapu, mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya ebatlı kroki eklenmesi gereklidir.

Kanun'un 26 ncı maddesinde ise, kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapılar için daha kolay bir süreç getirilmiş, uygulama imar planlarında o maksada tahsis edilmiş ve mülkiyeti belgelenmiş olmak kaydıyla uygulama projesinin ön hazırlık dokümanı niteliğindeki avan proje ile yapı ruhsatı alınabileceği belirtilmiştir.

Konu ile ilgili yerinde yapılan denetimde ASAT tarafından inşa edilen yapıların, yapı ruhsatlarının olup olmadığı incelenmiştir. Buna göre, 7 adet taşınmazın yapı kullanma izin belgesinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, taşınmazların ruhsata tabi olmadığı belirtilmiş olsa da bulguda belirtildiği gibi taşınmazların yapı kullanma ruhsatının bulunması gerekmektedir.

Yapı kullanma izin belgesi olmadan kullanılan binaların "kaçak yapı" olarak nitelendirildiği dikkate alındığında, bunların ruhsatlandırma işlemlerinin çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

BULGU 22: İdareye Ait Binalarda Enerji Etüdü Yapılmaması

İdare tarafından Enerji Verimliliği Kanununa göre bina enerji etütlerinin tam olarak yapılmadığı, enerji yönetim biriminin kurulmadığı ve enerji yöneticisi görevlendirilmediği görülmüştür.

5627 Enerji Verimliliği Kanunun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde;

"Bu Kanunun uygulanmasında;

d) Kamu kesimi: Kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler ve mahallî idareleri,

ğ) TEP: Ton Eşdeğer Petrolü," tanımları yapılmaktadır.

Aynı Kanunun 7'inci ve Ek 1'inci maddelerinde ise; Enerji verimliliğinin arttırılması amacıyla kamu kesimi binalarının enerji yöneticisi görevlendirmeleri gerektiği; enerji tüketimleri ve enerji verimlerini arttırmak amacıyla enerji performans sözleşmeleri yapabileceği belirtilmiştir.

Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmeliğin 4, 8, 9 ve 10'uncu maddelerinde; Enerji yönetim birimin oluşumu, Enerji yönetim sisteminin kurulması gerektiği, hizmet binaları ile toplam inşaat alanı en az on bin metrekare veya yıllık toplam enerji tüketimi iki yüz elli TEP ve üzeri olan kamu kesimi binalarının yönetimlerinin enerji yöneticisi görevlendireceği ve yedi yılda bir kez kamu binalarının enerji etüdü yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, idareye ait 27 binadan yalnızca 11'inde enerji etüdü gerçekleştirildiği, ayrıca enerji yönetim birimi ve enerji yöneticisi görevlendirmelerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, idarenin kanunda ve yönetmelikte belirtilen şartları taşıyan binalarına enerji etüdü yapmalı ve enerji yönetim birimi kurarak enerji yöneticisi görevlendirmesi gerekmektedir.

BULGU 23: Görev Alanında Bulunmamasına Rağmen İdare Tarafından Yangın Hidrantı Alım ve Kurulumunun Yapılması

Mevzuatla Büyükşehir Belediyesine verilen ve İtfaiye Daire Başkanlığı bütçesinden karşılanması gereken il sınırları içerisinde yangın hidrantı alım ve kurulumunun herhangi bir protokol ya da yazışma yapılmamasına rağmen ASAT tarafından yapıldığı görülmüştür.

19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in "Hidrant sistemi" başlıklı 95'inci maddesinde yer alan; *"...*

(8) Sorumluluk bölgelerinde hizmette bulunan araçların giremeyeceği veya manevra yapamayacağı, ulaşım imkânı olmayan yerleşim mahalleri olan belediyeler, buralarda meydana gelebilecek yangınlara etkili bir şekilde müdahale yapılabilmesi bakımından, bu yerleşim yerlerinin uygun yerlerine yerüstü yangın hidrantları veya pompa ile teçhiz edilmiş yeterli kapasitede yangın havuzları ve sarnıçları yaptırmak mecburiyetindedir." ile

"Özel sektöre ait yapı, bina, tesis ve işletmelerde ödenek" başlıklı 135'inci maddesinde yer alan;

"... (3) 95 inci maddenin sekizinci fıkrasında belirtilen tesislerin öncelikle yapılması için gerekli ödenek belediye bütçesine konulur."

hükümleri gereğince belediyeler sorumluluk bölgelerinde hizmette bulunan araçların giremeyeceği alanlarda meydana gelebilecek yangınlara karşı önlem almak amacıyla yer üstü yangın hidrantı yapmak zorunda tutulmuşlardır. Ayrıca bu amaçla gerekli ödeneklerin belediye bütçesine konulacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; yangın hidrantı alım ve yapım işlerinin ASAT tarafından gerçekleştirildiği, ayrıca 2024 yılı içerisinde ve önceki yıllarda yapılan ihalelerde temin edilip kurulumu yapılan hidrantların da bulunduğu tespit edilmiştir.

Bilindiği üzere su ve kanalizasyon idarelerinin görev ve yetkileri 2560 sayılı Kanun'da sayılmıştır ve yangına yönelik tedbir alınması hususunda herhangi bir görev ve yetki düzenlemesi bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, idare tarafından alınan ve kurulumu yapılan yangın hidrantları tespit edilerek maliyetlerinin Antalya Büyükşehir Belediyesinden alınması gerekmektedir.

BULGU 24: Vidanjör Çalışma Sisteminde Eksiklikler Bulunması

İdare tarafından verilen işletme izin belgesi ile çalışan vidanjör firmalarından yönetmelikte ve sözleşmelerinde belirlenen belgelerin istenmediği ve denetimlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Antalya Su ve Atıksu İdaresi (ASAT) Genel Müdürlüğü Tarifeler yönetmeliğinin "Vidanjör tarifesi" başlıklı 17'nci maddesinde;

"İdare, araçların takibini daha sağlıklı yapabilmek için, teknik bir takip sistemi kurabilir ve sözleşme imzalayan vidanjör işletmelerinden bu sistemin kullanılmasını isteyebilir.

Teknik takip araçlarını kullanım maliyeti (servis sağlayan firmalara ödenen bedeller dâhil) vidanjör işletmelerinden tahsil edilir.

Bu hususta tanımlanan yönetmelik ve sözleşmelerde belirlenen usullere aykırı hareket eden vidanjör işletmelerinden Genel Kurul tarafından belirlenen cezalar tahsil edilir."

Antalya Su ve Atıksu İdaresi (ASAT) Genel Müdürlüğü Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliğinin "Kanalizasyon Şebekesinin Bulunmadığı Yerlerdeki Atıksu Kaynaklarının Uyacağı Koşullar" başlıklı 19'uncu maddesinde;

"...

b) *Vidanjör firmalarının üzerine kayıtlı tüm araçlar GPS sistemi kullanılarak takip edilecek ve İdare tarafından gerekli görülmesi durumunda vakum pompası dolum ve boşaltım vanası kontrol cihazlarıyla donatılması tüm masrafları firmaya ait olmak üzere istenecektir. Firmalar işletme izin belgesi alacakları tüm araçlara GPS sistemi kurmak zorundadır. GPS sistemi ile ilgili olarak vidanjör aracına dışarıdan yapılan her türlü fiziksel müdahaleler ve takibatı engelleyebilecek türden davranışların görülmesi durumunda, Vidanjör Sözleşmesinde tanımlı olan ilgili konuya ilişkin Tarifeler Yönetmeliğinde belirlenen cezai işlemler uygulanır. Vidanjör Sözleşmesinde belirtilen tüm şartlara firmalar uymak zorundadır. Uyulmaması halinde Tarifeler Yönetmeliğinde belirtilmiş olan ceza miktarlarını ödemekle yükümlü olacakları gibi en az 1 (bir) yıl süre ile faaliyetten men edilirler.*

c) *Vidanjörlerin çektikleri atıksuyun türü ve döküm alanı ASAT Genel Müdürlüğü'*

nce belirlenir. Vidanjörler başka alana hiçbir şekilde döküm yapamazlar. Gerekli hallerde ASAT Genel Müdürlüğü' nce döküm alanı değiştirilebilir.

ğ) Vidanjörlerin, teknik bir zorunluluk olması halleri dışında araçtan araca atıksu nakli yapmak yasaktır. Teknik bir zorunluluk var ise, ASAT Genel Müdürlüğü' ne haber verilecek, müdürlüğün görevlendirdiği personel gözetiminde aktarım yapılacaktır.

m) Evsel nitelikli atıksa dışındaki kaynaklardan atıksulann çekilmek suretiyle vidanjörler tarafından tespit edilmesi durumunda gerekli görülen parametreler bedeli vidanjör firması tarafından ödenmek koşuluyla analiz yapılır. Yapılan değerlendirme ve firma beyanına dayanarak Tablo III - Sektrörler İtibariyle Kirlilik Parametreleri ve Katsayıları tablosundan sektör belirlenir, bu tablodaki Kmax değeri 2 kat olarak tahakkuk çıkartılır." hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; vidanjör firmalarının işletme izin belgesi almaları, idare tarafından takibinin yapılması, döküm alanına gelen firmalardan numune alınması ve vidanjör çalışma formunun düzenli olarak tutulması istenmektedir.

Yapılan incelemede ise; vidanjör çalışma sisteminde eksikler görülmüş olup madde olarak aşağıda sıralanmıştır;

- Gprs ve sensör kayıtlarının sözleşme şartlarında ve Çevre Kanunu hükümlerine göre takibinin yapılmadığı
- Sözleşmede belirtilen "vidanjör çalışma formunun" düzenlenmediği
- Vidanjör boşaltımlarından döküm yerlerinde gerekli numunelerin alınmadığı
- Vidanjör çalışma sisteminin tek bir birim tarafından takip edilmemesi ve gerekli yaptırımlar için düzenli denetimlerin yapılmadığı ve
- Döküm alanı dışında çekim ve boşaltım yapan vidanjörlerle ilgili gerekli takibin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen hususlarla ilgili daha dikkatli ve özenli davranacağını ifade etmiştir.

Bu itibarla, idare tarafından sözleşme ve yönetmelik şartlarına uygunluk denetimlerinin düzenli olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 25: Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi

2016, 2017 ve 2018 yıllarına ait kesinleşen Sayıştay ilamlarının sorumlulardan tahsili için gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereklerini yerine getirmeyenler hakkında uygulanacak hukuki ve cezai müeyyideler, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Kamu idareleri ve görevlilerinin sorumluluğu" başlıklı 9'uncu maddesi ile düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "İlamların infazı" başlıklı 53'üncü maddesinde ise; Sayıştay ilamlarının kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirileceği, ilam hükümlerinin yerine getirilmesinden ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticilerinin sorumlu olduğu ve ilamlarda gösterilen tazmin miktarının hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutularak, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil olunacağı belirtilmiştir. Benzer hükümler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu Zararı" başlıklı 71'inci maddesinde ve bu maddeye istinaden çıkarılan 19.10.2006 tarih ve 26324 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 12'nci maddesinde de yer almaktadır.

27.05.2016 tarih ve mükerrer 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 111'inci maddesinde ise Sayıştay İlamlarında tazmin hükmolunan tutarların 140- Kişilerden Alacaklar Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; Sayıştay ilam hükümlerinin kesinleşme tarihinden itibaren doksan gün içerisinde tahsil edilmesinden kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumlu bulunmaktadır. Üst yöneticiler bu sorumluluklarını 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yerine getireceklerdir. Tahsilat aşamasında anaparaya hüküm tarihinden itibaren kanuni faiz de uygulanacaktır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen konu hakkında 2.826.390,79 Tl tutarında tahsilat yapıldığı ve 3.623.152,03 TL tutarındaki alacağın ise tahsil işlemlerinin devam ettiği belirtmiştir.

Yapılan incelemede tespit edilmiş olan, 2016 ,2017 ve 2018 yıllarına ilişkin kesinleşen Sayıştay İlamından kaynaklanıp halen tahsil edilmemiş bulunan toplam 6.449.542,82 TL tutarındaki kamu alacağının mevzuatta öngörülen yasal faizleriyle birlikte tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 26: Sayıştay Denetim Raporlarının Genel Kurula Sunulmaması

İdare faaliyetlerinin incelenmesi sonucunda düzenlenen Sayıştay Denetim Raporlarının genel kurul olarak görevli ve yetkili olan Büyükşehir Belediye Meclisinin bilgisine sunulmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Denetimin kapsamı ve türleri" başlıklı 55'inci maddesinde;

"*Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.*

İç ve dış denetim 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir.

Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler de yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur." denilmektedir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Organlar" başlıklı 3'üncü maddesinde; su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Aynı Kanun'a göre büyükşehir belediye meclisi, genel kurul olarak görevli ve yetkilidir.

Sayıştay Denetim Yönetmeliği'nin "Denetim raporları" başlıklı 35'inci maddesinde; Rapor Değerlendirme Kurulunca görüş verilen mahalli idarelere ait denetim raporlarının ilgili mahalli idarelerin meclislerine bilgi ve gereği için gönderileceği belirtilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Geçmiş yıllardaki Sayıştay Denetim raporlarının ve 2023 Sayıştay Denetim Raporunun Genel Kurulda görüşülmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; büyükşehir belediyelerinin bağlı kuruluşu olan su ve kanalizasyon idarelerinin faaliyetlerinin incelenmesi sonucunda düzenlenen

Sayıştay Denetim Raporlarının genel kurul olarak görevli ve yetkili olan Büyükşehir Belediye Meclisinin bilgisine sunulması gerekmektedir.

BULGU 27: Bilişim Sistemi ve Yönetim Politikasının Standartlara Uygun Olmaması

Kurumun bilişim sistemi ve yönetim politikasının standartlara uygun olmaması nedeniyle bilgi güvenliğinde eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinden sorumlu olduğu ifade edilmektedir.

26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nin "3. Kontrol Faaliyetleri Standartları Bölümü-Standart: 12"de, bilişim sisteminin nasıl olacağı konusunda standartlar ve genel şartlar belirlenmiştir.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik'te, kişisel verilerin işlenmesi, saklanması ve imhası hakkında hükümler bulunmaktadır.

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da internet ortamında işlenen suçlarla mücadeleye ilişkin esas ve usuller düzenlenmiştir.

Siber Olaylara Müdahale Ekiplerinin Kuruluş, Görev ve Çalışmalarına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'de, kurum bünyesinde kurulması istenen Siber Olaylara Müdahale Ekibinin kuruluş, görev ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde, idarenin yapmakla görevli olduğu hizmetleri e-Devlet Kapısı'na entegre edeceği ifade edilmektedir.

Uluslararası Standartlar Teşkilatı (ISO) 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı, bilgi güvenliğine dair risklerin belirlenmesi ve yönetilmesi için kural ve esasları içermektedir. ISO 27002 ise bilgi güvenliği yönetim sistemi kurulumu sırasında izlenebilecek iyi uygulamalar ve öneriler içeren bir bilgi güvenliği standardıdır.

Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesinde idarenin, elektronik ortamda teşekkül eden ve/veya depolanan belgeler için her türlü afet, siber saldırı, yazılım/donanım kaynaklı veya olası diğer tehditlere/risklere karşı gerekli güvenlik önlemlerinin alınması ve olası belge kayıplarının engellenmesi amacıyla felaket kurtarma planlaması yapılması ve yürütülmesi ile yedekleme ünitelerinin tesis edilmesinden sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Bilgi ve iletişim sistemlerinde bulunan güvenlik zafiyetleri, bu sistemlerin hizmet dışı kalmasına veya kötüye kullanılmasına, can/mal kaybına, büyük ölçekli ekonomik zarara, kamu düzeninin bozulmasına veya ulusal güvenliğin ihlaline neden olabilecektir.

Kurumun bilişim sistemi incelendiğinde; idarenin bilişim sistemi, bilgi güvenliği, yedekleme, bilişim personelinin istihdamı ve eğitimi vs. konularında yazılı bir düzenlemenin ve Bilişim Stratejik Planı'nın olmadığı, risk değerlendirilmesi ile görevli bir birimin ve Bilgi Güvenliği Sorumlusu'nun olmadığı, bilişim sistemine yönelik 'Kurum Risk Listesi'nin düzenlenmesine rağmen eksiklikler bulunması, bilişim sistemi, veriler, yazılımlar, donanım vs. bütün bilgi varlıklarının güvenlik ihtiyacına göre, önem, hassasiyet veya başka açılardan sınıflandırılmadığı, görevler ayrılığı prensibi gereği birleşemeyecek görevlerin yer aldığı bir tablonun hazırlanmadığı, bilişim sistemine yapılan saldırıların, rapor halinde düzenli olarak üst yöneticiye verilmediği, kullanıcı şifrelerinin, şifre dosyalarında kodlanarak korunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yazılı mevzuat gereği, bahsedilen eksiklikler giderilip bilişim sistemi standartlara uygun hale getirilmelidir.

BULGU 28: Kullanım Süresi Dolan Su Sayaçlarının Yenilenmemesi

Antalya ili genelinde abonelerde kullanılan sayaçların kullanım süresi dolmasına rağmen idare tarafından değişiminin zamanında yapılmadığı görülmüştür.

Elektrik, Su ve Gaz Sayaçları Muayene Yönetmelik'inin "Periyodik muayene" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Bu Yönetmelik kapsamındaki sayaçların periyodik muayene süresi EK-1'de belirtilmiştir. Periyodik muayene süresi, tarih olarak değil yıl olarak izlenir ve yıl içerisinde

hangi tarihte damgalanmış olursa olsun damgalandığı yıl birinci yıl olarak sayılır. Kalan süre, damgalandığı yılı takip eden yıldan itibaren hesaplanır."

Elektrik, Su ve Gaz Sayaçlarının Muayene Esaslarının (EK-1) "Su Sayacı" başlıklı "Periyodik Muayene Süresi" maddesinde;

"Su sayaçlarının periyodik muayene süresi 10 yıldır."

hükümleri yer almaktadır.

İdareden alınan sayaçların damga tarihlerinin listesi üzerinde yapılan incelemelerde 812.353 adet sayacın periyodik muayene süresinin dolduğu tespit edilmiştir. Periyodik muayenesi dolan sayaçların tam ve doğru bir şekilde ölçüm yapıp yapmadığı tespit edilemediğinden bu hususlan kaynaklı olarak su gelirlerinde kayıpların olabileceği ve kayıp kaçak oranının yükselebileceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin periyodik muayene süresi dolan sayaçların değişimlerini yaparak su gelirlerinde oluşabilecek kayıpların önüne geçmesi gerekmektedir.

BULGU 29: Kiralanan Bazı Hizmet Araçlarının Kullanımında Usulsüzlüklerin Bulunması

İdarece kiralanan hizmet araçlarının herhangi bir görev emri olmaksızın tatil günlerinde ve mesai saatleri dışında kullanıldığı ayrıca emekli bir personele şoförlü araç tahsisi yapıldığı görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun "Kanunun Şümulü" başlıklı 1'nci maddesinde; belediyeler ve bunların bağlı kuruluşlarına ait araçların bu Kanun kapsamında değerlendirileceği, "Taşıt verilecekler" başlıklı 4'ncü maddesinde ise emirlerine ve zatlarına binek otomobili verilenlerin (1) sayılı cetvelde, makam hizmetlerine tahsis edilen taşıtların (2) sayılı cetvelde gösterildiği belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un "Cezalar" başlıklı 16'ıncı maddesinde ise bu Kanun'un kapsamına giren taşıtları her ne suretle olursa olsun tahsis olunduğu işin gayrisinde veya şahsî hususlarda kullananlar veya kullanılmasına müsaade edenler için cezai müeyyide öngörülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Resmi Belge, Araç ve Gereçlerin Yetki Verilen Mahaller Dışına Çıkarılmaması ve İadesi" başlıklı 16'ncı maddesinde, devlet memurlarının görevleri ile ilgili resmi belge, araç ve gereçleri, yetki verilen mahaller dışına çıkaramayacakları, hususi işlerinde kullanamayacakları açıkça ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, kendisine araç tahsis edilecek kişilerin 237 sayılı Kanun'da çok sınırlı olarak sayıldığı, mezkûr Kanunda belirtilen unvanlar dışında kimsenin emrine ve zatına araç tahsis edilemeyeceği ve hizmet araçlarının tahsis edildiği işin amacı dışında şahsi işlerde kullanılamayacağı, su ve kanalizasyon idarelerinin büyükşehir belediyesine bağlı idare olarak bu yükümlülüklere uyması gerektiği açıkça anlaşılmaktadır.

Araç takip sistemi üzerinden yapılan incelemelerde; İdarece kiralanan hizmet araçlarının, bazı personeller tarafından tatil günlerinde ve mesai saatleri dışında İdare garajına bırakılmadığı, herhangi bir görevlendirme yazısı olmadan tatil günlerinde ve mesai saatleri dışında kullanıldığı ayrıca emekli bir personele şoförlü araç tahsisi yapıldığı tespit edilmiştir.

Görevlendirme yazısı ya da izni olmadan araçların tatil günlerinde ve mesai saatleri dışında kullanılması "şahsi kullanım" riskini oluşturmaktadır. Ayrıca kurumla ilişiği kesilmiş emekli bir personele şoförlü araç tahsisi yapılması 237 sayılı Kanun'a göre mümkün değildir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu da belirtilen konulara ilişkin olarak gerekli hassasiyetin gösterileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak İdare tarafından edinilen kiralık araçlar mevzuatın izin verdiği ölçüde sadece kamusal amaç ve idare hizmetleri gayesiyle kullanılmalıdır. Söz konusu kullanımlarda da gerekli görevlendirme izinleri alınmalı, bunlara ilişkin kayıtlar kontrol ve denetim amacıyla arşivlenmelidir.

BULGU 30: Aldaş A.Ş. ile Yapılan Sözleşmenin Süresinin Mevzuat Hükümlerine Aykırı Bir Şekilde Uzatılması

İdarenin %95 ortağı olduğu Aldaş A.Ş. adlı şirketi ile 12.08.1996 tarihinde imzalamış olduğu yönetim ve danışmanlık hizmetleri sözleşmesinin yönetim kurulu kararları ile 2027 yılına kadar uzatıldığı görülmüştür.

Antalya Su ve Atık Su İdaresi (ASAT) Genel Müdürlüğü; 2560 sayılı İSKİ Kanunu'nun ek 5 ve geçici 10'uncu maddeleri hükümlerine dayanılarak 28.12.1994 tarihli ve 94/6576 sayılı

Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş ve Antalya Büyükşehir Belediyesine bağlı, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluştur.

Aldaş A.Ş. ise Dünya Bankası ve Avrupa Yatırım Bankası ile imzalanan kredi ikraz anlaşmaları gereğince "Antalya Su ve Atık Su Projesi" kapsamında altyapı yatırımlarının yönetimi ve danışmanlık hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla 09.10.1995 tarihli ve 95/7363 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmuştur.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun;

"Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinin (a) fıkrasında; belediyelere bağlı idarelerin, mal ve hizmet alımları ile yapım işleri harcamalarının bu kanun kapsamında olduğu,

"Danışmanlık hizmetleri" başlıklı 48'inci maddesinde; mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, her ölçekte imar planı, imar uygulama, ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim ve kontrolörlük gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlardaki hizmetlerin, danışmanlık hizmet sunucularından alınacağı, bu bölümde yer alan hükümlere uygun olarak sadece belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale edileceği, ancak yaklaşık maliyeti 13'üncü maddenin (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarının dört katının altında kalan danışmanlık hizmetlerinin, hizmet alımı ihalesiyle gerçekleştirilebileceği,

"Başlanmış olan ihaleler" başlıklı geçici 2'nci maddesinde; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ihale edileceği yazılı olarak duyurulmuş veya ilân edilmiş olan işlerin, ilgili olduğu kanun ve usullere göre sonuçlandırılacağı,

"Yürürlük" başlıklı 69'uncu maddesinde; bu Kanunun 53'üncü maddesi ile geçici 1 ve geçici 5'inci maddelerinin yayımı tarihinde, diğer maddelerinin ise 1.1.2003 tarihinde yürürlüğe gireceği,

ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; ASAT Genel Müdürlüğü ile Aldaş A.Ş. arasında, 12.08.1996 tarihli ve 12 yıl süreli yönetim ve danışma hizmeti sözleşmesi imzalandığı, daha sonraki süreçte;

15.05.2007 tarihli ek protokol ile sözleşme süresinin 12.08.2011 tarihine kadar,

20.06.2011 tarihli ek protokol ile sözleşme süresinin 12.08.2014 tarihine kadar,

14.03.2013 tarihli ek protokol ile sözleşme süresinin 12.08.2017 tarihine kadar,

06.07.2017 tarihli ek protokol ile sözleşme süresinin 28.11.2018 tarihine kadar,

Son olarak 30.10.2018 tarihli ek protokol ile sözleşme süresinin 31.08.2027 tarihine kadar toplamda 19 yıl uzatıldığı tespit edilmiştir.

Aldaş A.Ş.'nin bu sözleşmeye istinaden yönetim ve danışmanlığını yaptığı yurt dışı finansmanlı projeler incelendiğinde ilk olarak 1995 ile 2006 yıllarını kapsayan "Antalya Su Temini ve Atık Su Projesi" tamamlanmış daha sonraki süreçte 2006-2018 yıllarını kapsayan "Kanalizasyon, Şebeke İnşaatı, İçme Suyu ve Arıtma Tesislerinin Rehabilitasyon Projesi" hayata geçirilmiştir. Hali hazırda devam eden projeler de mevcuttur.

12.08.1996 tarihinde 12 yıl süreyle imzalanan sözleşmenin ilk olarak 15.05.2007 tarihindeki ek protokol ile yani 4734 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden sonraki bir tarihte, 2006-2018 yıllarını kapsayan "Kanalizasyon, Şebeke İnşaatı, İçme Suyu ve Arıtma Tesislerinin Rehabilitasyon Projesi" dayanak gösterilerek sözleşme süresinin uzatılması ve devamındaki süreçte benzer neden ve usullerle yapılan süre uzatımları kamu ihale mevzuatı hükümlerine aykırıdır.

Kamu idaresi cevabında, ALDAŞ'ın kuruluşu ve ASAT'a sunduğu danışmanlık hizmetlerine ilişkin bazı özet bilgiler verilmiş olup yapılan projelerin birbirine entegre ve birbirini tamamlayan yatırımlar olduğu bu nedenle 4734 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesi gereğince sözleşme süresinin uzatıldığı, Sayıştay 6. Dairesinin 04.01.2016 tarihli 267 nolu ilamının da bu doğrultuda karar içerdiği ifade edilmiştir.

Her ne kadar idarece bu projeler birbirinin devamı niteliğinde olduğu düşünülerek sözleşme uzatılsa da projelerin her biri için ayrı bir finansman kaynağı yaratılmış ve ayrı bir yönetim süreci dizayn edilmiştir. Ayrıca Sayıştay 6. Dairesinin vermiş olduğu karar kamu zararına ilişkin bir hükümdür. Dolayısıyla her bir proje kendi başına değerlendirilmeli ve yönetim ve danışmanlığı 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre ihale edilmelidir.

BULGU 31: Yapım İşi İhalelerinde Mahal Listeleri Hazırlanmadan İhaleye Çıkılması

Kurum tarafından ihale edilen yapım işlerine ilişkin ihale dokümanlarında mahal listelerinin bulunmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme türleri" başlıklı 6'ncı

maddesinde;

"a) Yapım işlerinde; uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak, işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden anahtar teslimi götürü bedel sözleşme,

...

c) Yapım işlerinde; ön veya kesin projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine, mal veya hizmet alımı işlerinde ise işin ayrıntılı özelliklerine dayalı olarak; idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden birim fiyat sözleşme,"

düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktarların tespiti" başlıklı 9'uncu maddesinin (c) bendinde; ön, kesin veya uygulama projelerine dayalı olarak, işin bünyesindeki imalat kalemlerinin adını ve yapılacağı yerleri gösteren ve yaklaşık maliyetin hazırlanmasına esas teşkil eden mahal listeleri hazırlanacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümleri çerçevesinde yapım işlerinde ihale edilen işlerin anahtar teslim götürü bedel olarak ihaleye çıkılabilmesi için ihale dokümanında uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerinin, birim fiyatlı olarak ihaleye çıkılabilmesi için ise ihale dokümanında ön veya kesin projelerin, bunlara ilişkin mahal listelerinin ve birim fiyat tariflerinin bulunması gerekmekte olup mahal listesi yaklaşık maliyetin hazırlanmasına esas teşkil etmektedir.

İhale edilen işlerde istekliler projelere ve bunlara ilişkin mahal listelerinde gösterilen işlerin tamamına teklif vermektedir. Mahal listeleri, yapım işlerinde hangi imalatın hangi alana uygulanacağını gösteren dokümanlardan birisi olup, isteklilerin hazırlayacakları teklifleri de doğrudan etkileyen unsurlardan biridir. Bu anlamda, yapım işlerinde projelerle birlikte mahal listelerinin de hazırlanıp ihale dokümanına dahil edilmek suretiyle ihaleye çıkılması gerekmektedir.

Yapım işleri üzerinde yapılan incelemelerde, Kurum tarafından yapılan ihalelerde mahal listesi hazırlanmadığı ve ihale dokümanı kapsamında isteklilere verilmediği tespit

edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, ihale edilen yapım işlerinde mevzuatın öngördüğü şekilde projeler ve imalat iş kalemlerinin hangi alanlara uygulanacağını gösteren mahal listeleri hazırlanarak ihale dokümanına dahil edilmesi ve bu suretle ihaleye çıkılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 32: Yapım İşlerinde Uygulama Projesi veya Kesin Proje Hazırlama Zorunluluğuna Uymadan Ön Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması

Kurum tarafından yapım işlerine yönelik Kamu İhale Kanunu hükümlerine uyulmaksızın ön proje üzerinden birim fiyat teklif almak suretiyle ihalelerin gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (c) bendinde, yapım işlerinde kural olarak uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamayacağı ancak madde metninde yer verilen istisnai durumların varlığı halinde ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği belirtilmiştir.

Bahse konu mevzuat hükmü irdelendiğinde uygulama projesi yapılmasının istisnası olarak 3 durumdan bahsedilmektedir.

- İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması, (ön veya kesin proje)

-İşin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi, (kesin proje)

- Uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması. (kesin proje)

Burada dikkat edilmesi gereken husus bu durumlardan yalnızca ilkinde yani ihale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması halinde ön proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği belirtilmiş olup diğer iki durum gerçekleşse bile ön projenin kullanılamayacağı açıktır. Diğer istisnai durumlarda ise kesin proje kullanılarak ihaleye çıkılabilecektir.

4734 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde ise; yapım işlerinde, idarelerce yeterli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılmadan ön proje ile ihaleye çıkılması nedeniyle yatırım maliyetleri gerçekçi bir şekilde belirlenmediğinden, işlerin öngörülen bedellerin üzerinde ve daha uzun sürede tamamlandığı, bunu önlemek amacıyla, doğal afetler veya arazi ve zemin etüdü

gerektirmesi nedeniyle ihale öncesinde uygulama projesi yapılamayanlar hariç, yapım işlerinin uygulama projeleri yapılarak ihale edilme zorunluluğu getirildiği belirtilmiştir.

Kurum tarafından ihale edilen yapım işleri üzerinde yapılan incelemelerde, gerekli zemin etüdleri yapılmadan ihalelerin tamamına yakınının Kamu İhale prensiplerine aykırı olacak şekilde ön proje üzerinden gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu tespite Kuruma ilişkin 2018, 2019, 2020, 2021,2022 ve 2023 yılları Sayıştay Denetim Raporları'nda yer verilmesine rağmen düzeltici işlem tesis edilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları düzenlenmiştir.

Kamu idaresi cevabında, mevcut zorunluluklardan bahsetmiş olsa da mevzuat hükümlerine göre işlemlerin tesis edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, Kurum ihalelerinde işin niteliğine göre kesin proje ve uygulama projesinden en uygun olanının tercih edilmesi, uygulama projesi yapılması mümkün değilse vaziyet planı, kat planları, çatı planı, asma tavan planları, kesitler, görünüşler ve detay listesi gibi bazı tespitlerin yapılarak kesin proje üzerinden ihaleye çıkılması, ön projenin Kanun'da belirtilen istisnalar haricinde kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 33: Yapım İşi İhalelerinden Bazılarının Projelerinde Yer Almayan İmalatların Yapılması

İdarece ihalesi yapılan bazı yapım işlerinde, projelerinde yer almayan (uygulama, kesin veya ön projesinde) imalatların yapıldığı görülmüştür.

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme kapsamında yaptırılabilecek ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi" başlıklı 24'üncü maddesinde; mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan işin;

-Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

-İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

Şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin % 10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20'sine kadar oran dâhilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabileceği belirtilmektedir.

İdarenin yapmış olduğu ihalelerin incelenmesi neticesinde, yapım ihalelerinden bazılarında asıl işin konusuna girmeyen ve projelerinde yer almayan işlerin iş artışı yapılarak aynı yükleniciye yaptırıldığı tespit edilmiştir.

Örnek olarak, Akseki ilçesindeki içme suyu hatlarının yapımı ve yenilenmesini içeren Akseki Deplase Yapım İşi ihalesinde, ihale kapsamı dışında kalan ve projelerde yer almayan Antalya merkezindeki depoda çeşitli imalatların iş artışı yöntemiyle aynı yükleniciye yaptırıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ifade edilmiştir.

4735 sayılı Kanunda belirtilen, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan işin; sözleşmeye esas proje içinde kalması ve İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması şartlarını bir arada taşıması gerekmektedir.

Bu itibarla, ihale kapsamında yapılacak ilave işlerin sözleşmeye esas proje içerisinde kalması ve mevzuatta belirtilen gerekli şartları taşıması gerekmektedir.

BULGU 34: Yeni Birim Fiyat Analizlerinde Ticaret ve/veya Sanayi Odasınca Onaylanmamış Faturaların Yerel Rayiç Olarak Kullanılması

Kamu İhale Kanunu kapsamında ihale edilen yapım işlerinde sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işlerin yeni birim fiyatının fatura/proforma faturaya dayalı olarak oluşturulduğu ancak faturaların yerel rayiçlere uygun olduğuna ilişkin ticaret ve/veya sanayi odasının onayının alınmadığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi' nin 22'nci maddesinde; yeni fiyatın tespitinde iş kalemi veya iş grubunun niteliğine göre Genel Şartname' de belirtilen sıralamaya uyularak oluşturulan analizlerden birinin kullanılacağı ve iş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak Genel Şartname' de belirtilen analizlere, kaynakların verimli kullanılması gözetilerek yine Genel

Şartname' de belirtilen rayiçlerden biri, birkaçı veya tamamının uygulanabileceği ifade edilmiş ve idarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasınca onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçler bu rayiçlerden biri olarak sayılmıştır.

Oda Muamelat Yönetmeliği'nin "Faturaların Rayice Uygunluğunun Onayı" başlıklı 38'inci maddesinde;

"Faturaların rayice uygunluğunun onayı; faturaya konu mal veya hizmetle iştigal eden en az üç işletmeden belgelendirilmek suretiyle alınacak fiyatların ortalaması veya alınan fiyatlardan birbirine en yakın olanlar dikkate alınarak yapılır. ... Onay işlemi, fatura asılları üzerine yapılır.

Proforma faturalar ile birim fiyatı belirlemek için düzenlenen faturalar alım satım akdi hukuken gerçekleşmediğinden onaylanmaz. Ancak, birim fiyatı belirlemek için düzenlenen faturalarda işin tamamının belirtilmesi halinde bu faturaların onaylanması mümkündür. ..." denilmektedir.

İdare uhdesinde bulunan yapım işleri üzerinde yapılan incelemelerde; sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işler için yeni birim fiyat tespiti yapılırken firmalardan alınan faturaların ticaret ve/veya sanayi odasına onaylatılmadan fiyatların oluşturulduğu tespit edilmiştir.

Bu durumda Genel Şartname' de düzenlenen "Faturaların Rayice Uygunluğunun Ticaret ve/veya Sanayi Odasınca Onayı" aranmayarak, ticaret ve sanayi odasınca güncel rayiçlerin belirlenmesinde kullanılan yöntemlerden kaçınılarak işlem yapılmış olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, yapım işlerine yönelik yeni birim fiyatların tespitinde firmalardan alınan faturaların ticaret ve/veya sanayi odasına onaylatılması ve Genel Şartname uyarınca işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 35: Asfalt Tamiratı Yapım İşinde Mevzuata Aykırı İş Artışı Yapılması

İdarenin yapmış olduğu asfalt tamiratı yapım ihalesinde yapılan iş artışının birim miktarlar üzerinden gerekli tespitler yapılmayarak direkt olarak sözleşme bedeli üzerinden iş artışı yapıldığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 24'üncü maddesinde;

"Mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan iş;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

Şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin %10 'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise %20 'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.

Birim fiyat sözleşme ile yürütülen yapım işlerinde, Cumhurbaşkanı bu oranı sözleşme bazında %40 'a kadar artırmaya yetkilidir."

hükmü yer almaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Yapım işlerinde iş kalemi miktarının değişmesi" 52.1'inci maddesinde;

"Birim fiyatlı işlerde herhangi bir iş kaleminin (sözleşmede yer alan ya da yeni fiyatla sözleşmeye dahil olan iş kalemi) miktarında, işin devamı sırasında sözleşmesinde yer alan iş kalemi için sözleşmede belirtilen <u>iş kalemi miktarında</u>; yeni fiyatla sözleşmeye dahil edilen iş kalemi için ise yeni fiyat oluşturulurken projesine göre tespit edilip idare tarafından onaylanan iş kalemi miktarında %20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve bu toplam artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin yüzde 1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu iş kaleminin yüzde yirmi artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır.

$R = F \times [1 - (A \times F) / S]$

S = Sözleşme bedeli (TL),

F = İş kaleminin birim fiyatı (TL / ....),

A = İş kaleminde meydana gelen toplam artış miktarı (adet, mt, m2 vb.),

R = Revize birim fiyat (TL / ....)"

hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; mal ve hizmet alımları ile yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle iş artışı gerektiğinde, artışın sözleşme projesi kapsamında kalması ve teknik veya ekonomik olarak asıl işten ayrılmasının mümkün olmaması şartıyla, anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde %10, birim fiyatlı sözleşmelerde %20 oranına kadar iş artışı yapılabilir. Cumhurbaşkanı, birim fiyatlı sözleşmelerde bu oranı %40'a çıkarabilir. Ayrıca, birim fiyatlı işlerde herhangi bir iş kaleminin miktarındaki artış %20'yi ve sözleşme bedelinin %1'ini aşarsa, bu artışa ilişkin birim fiyat, artışın sözleşme bedeli içindeki payı oranında revize edilir ve aşan kısma revize fiyat üzerinden ödeme yapılır.

İdarenin ihaleleri üzerinde yapılan incelemede; İKN:2024/297646 sayılı Antalya Merkez İlçelerinde İçme Suyu ve Kanalizasyon İmalatlarının Asfalt Tamiratlarının Yapılması yapım işinde 2024/538 sayılı Asat Yönetim Kurulu kararı ile hangi iş kaleminde artış yapılacağı belirtilmeden direkt olarak ihale sözleşme bedeli olan 138.635.250,00 TL'yi %20 artıracak şekilde 27.727.050,00 TL'lik bir iş artışına gidildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri gereğince, gerekli şartları sağlamak koşulu ile ihalelerde iş artışı yapılırken ilgili işle alakalı gerekli keşifler yapılmalı ve hangi kalemlerde iş artışı yapılacağı belirlenmelidir. Daha sonra artışına karar verilen iş kaleminin revize birim fiyat uygulamasına tabi olup olmayacağı ayrıca tespit edilmelidir.

BULGU 36: Muhtelif İhtiyaçların Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanması

Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı tarafından ihale yapılmak suretiyle karşılanması gereken bazı mal alımlarının, doğrudan temin parasal sınırının altında kalacak şekilde parçalara bölünerek gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde; ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması gerektiği, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu; 22'nci maddesinin (d) bendinde, 2024 yılında büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL, diğer idarelerin 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları için doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir.

11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; 4734 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde öngörülen ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım veya gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Doğrudan teminle yapılan alımların incelenmesi sırasında; aynı ihale içinde yer alabilecek nitelikteki ihtiyaçların, birbirine yakın tarihlerde ve aynı yükleniciden parçalara bölünerek temin edildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, doğrudan temin parasal sınırının altında kalacak şekilde parçalara bölünerek alım yapılmadığı ifade edilmiş olsa da yapılan incelemelerde kimyasal madde alımları, kit alımları ve laboratuvar sarf malzeme alımları bulguda belirtildiği şekilde doğrudan temin usulüyle ve yakın tarihlerde alınmıştır.

Doğrudan temin yöntemine ilişkin düzenlemeler, sınır değerin altındaki günlük ihtiyaçların hızlı şekilde karşılanması ile ekonomik olarak karşılanması arasında denge kurmayı esas almaktadır. Bu nedenle, Kanun'da belirlenen sınır değerlerin üzerindeki ihtiyaçların yine Kanun'da düzenlenen ihale yöntemleriyle karşılanması kamu kaynaklarının etkili, verimli ve ekonomik kullanılması açısından önem arz etmektedir.

BULGU 37: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Kurumda çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki

ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2024 yılında 2.666 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığının 17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2024/7 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, İdarede çalışan toplam 202 işçiden, 60 günden fazla izni bulunan 101 işçi olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş

akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları, işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti olarak ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Kurumda çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve Kuruma ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 38: İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Tehlike Oluşturan Hususlarla İlgili Gerekli Önlemlerin Alınmaması

İş sağlığı ve güvenliği uzmanları tarafından tespit edilen risk ve uygunsuzluklarla ilgili, Daire Başkanlıklarının tedbir alma yönünde işlem yapmadıkları görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun amacı, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.

Kanun'un 3'üncü maddesi birinci fıkrası (ğ) bendinde *"işveren, çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları ifade eder"* denilmektedir. Aynı Kanun'un "İşverenin Genel Yükümlülüğü" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında *"işveren çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür."* denilmekte olup, bu kapsamda işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığının izlenmesi, denetlenmesi ve uygunsuzlukların giderilmesinin sağlanması, riskli alanlarla ilgili değerlendirme yapması veya yaptırması gibi görevlere yer verilmiştir.

Bu tür denetimlerin yapılması ve uygunsuzlukların giderilmesi adına ASAT bünyesinde İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü bulunmakta olup, söz konusu birimde iş sağlığı ve güvenliği uzmanları görev yapmaktadır.

29.12.2012 tarih ve 28512 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne göre işyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü tarafından risk

değerlendirmeleri yapılmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan raporlar, riskin ilgili olduğu daire başkanlığına üst yazı ile bildirilerek gerekli tedbirlerin alınması istenmektedir.

Konu ile ilgili yapılan incelemede, 2024 yılında düzenlenen risk değerlendirme raporları içerisinde yer alan riskli alanlarla ilgili sorumlu birimlerin tedbir alıp almadıkları incelenmiştir. İlgili daire başkanlıklarınca yazılan raporlara herhangi bir geri dönüş yapılmamıştır.

Diğer taraftan iş sağlığı ve güvenliği uzmanları tarafından sahada yapılan incelemelerde saha denetim raporları düzenlenmektedir. Bu raporlarda iş sağlığı ve güvenliği açısından tespit edilen uygunsuzluklara yer verilmekte olup, gereğinin yapılması için ilgili dairelere bildirim yapılmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu bakımdan iş sağlığı ve güvenliği açısından potansiyel riskleri beraberinde getiren konu ile ilgili kurumsal düzeyde tedbirlerin alınmasına yönelik süreçlerin hızlandırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 39: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hüküm Konulması

İdare ile yetkili sendika arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesinde mevzuata aykırı olarak sözleşmenin konusu dışında hükümlere yer verildiği görülmüştür.

Anayasa'nın 128'inci maddesinde, memur ve diğer kamu görevlilerinin aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleceği, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin ise saklı olduğu belirtilmiştir.

Mahalli idarelerde düzenlenen sosyal denge sözleşmelerinin yasal dayanaklarını oluşturan gerek 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesinde gerekse de 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine hangi usul ve esaslarda sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenecek tazminatın aylık tavan tutarının nasıl belirleneceği ile ilgili hükümlere yer verilmiş, bunun dışında çeşitli düzenlemeler yapılabileceğine ilişkin herhangi bir kayda yer verilmemiştir.

Ayrıca, 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde; bu sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmayacağı ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamayacağı belirtilerek sosyal denge sözleşmesinin

4688 sayılı Kanun kapsamında toplu sözleşme olarak sayılamayacağı hüküm altına alınmıştır.

7'nci Dönem Toplu Sözleşme'nin "Genel Hükümler" başlıklı birinci kısmının 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise söz konusu kararda düzenlenmeyen mali ve sosyal haklar hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; İdare ile yetkili sendika arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesinde mevzuata aykırı olarak sözleşmenin konusu dışında hükümlere yer verildiği tespit edilmiştir. Zira, sözleşmenin 7'nci maddesinde yer alan ulaşım yardımı yapılması sosyal denge sözleşmesinde yer almaması gereken ve bu yönüyle yasal dayanaktan yoksun hükümdür.

Kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen konu ile ilgili açıklama yapmayıp yol yardımının maliyet hesabından bahsetmiştir.

Bu bağlamda, imzalanacak sosyal denge tazminatı sözleşmelerinin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılması ve bu sözleşmelere sosyal denge tazminatı tutarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulmaması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

https://www.sayistay.gov.tr

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Su Kullanım Ücretlerini Ödemeyen Abonelerin Sularının Kesilmemesi ve Gerekli Takibin Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır.
İdarenin Görev ve Sorumluluk Alanına Girmeyen İşlerin Üstlenmesi ve Yapılan Harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesinden Tahsil Edilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır.
Aldaş A.Ş. ile Yapılan Sözleşmenin Süresinin Mevzuat Hükümlerine Aykırı Bir Şekilde Uzatılması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır.
Yapım İşi İhalelerinde Mahal Listeleri Hazırlanmadan İhaleye Çıkılması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Bazı Endüstriyel Atıksu Üreten İşletmelerin Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Harcamalara Katılma Paylarına İlişkin Uygulamaların Mevzuata Uygun Yürütülmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Kiralanan Bazı Hizmet Araçlarının Kullanımında Usulsüzlüklerin Bulunması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
İnsani Tüketim Amaçlı Kullanılan Yeraltı Suları	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam

ile İlgili Gerekli Tedbirlerin Alınmaması			etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanmayan Su Arıtma Tesislerinin Bulunması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
İlçe Belediyeleri Tarafından Ödenmeyen Su Borçlarının ve Gecikme Faizinin Tahsil Edilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
İçme Suyu ve Atık Su Aboneliği Kaynaklı Alacakların Zamanaşımına Uğratılması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Manavgat Katı Atık Depolama Sahasındaki Çöp Sızıntı Suyunun Kanalizasyon Hattına İzinsiz Deşarj Edilmesi ve Kirlilik Önlem Payı Uygulanmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Su ve Atıksu Tarife Tespit ve Hesabının Maliyetlere Dayalı Olarak Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Karacaören Gölünün Mevzuat Hükümlerine Aykırı Şekilde Atıksular İçin Alıcı Ortam Olarak Kullanılması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
6360 sayılı Kanun ile 2014 yılında Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğüne Devredilen Köy, Belde ve İlçe Belediyelerindeki Bazı Su Abonelerinden Teminat Alınmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Tehlike	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu

Oluşturan Hususlarla İlgili Gerekli Önlemlerin Alınmaması			husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hüküm Konulması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Verilen İşletmelerin Denetimlerinin Etkin Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Su Kayıpları Teknik Usuller Tebliği'nde Öngörülen Bazı Uygulamalarda Eksikler Bulunması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
İdarenin Mülkiyetinde veya Sorumluluğunda Bulunan Bazı Taşınmazların Fiili İşgal Altında Olması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Yapım İşlerinde Uygulama Projesi veya Kesin Proje Hazırlama Zorunluluğuna Uymadan Ön Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp Kaçak Oranının Yüksek Olması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Kullanım Süresi Dolan Su Sayaçlarının Yenilenmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus devam etmekte olup 2024 yılında bulgu yapılmıştır
Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı İşlemleri	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus revize edilerek 2024 yılında bulgu yapılmıştır.

İçin Yapılan Harcamaların Büyükşehir Belediyesinden Tahsilatının Yapılmaması			

KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

BİLANÇO

Kurum Kodu : 46.07.03.00

ANTALYA SU VE ATIK SU İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Yıl : 2024

	AKTİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
1	**DÖNEN VARLIKLAR**	**7.284.415.756,56**
10	**Hazır Değerler**	**3.145.401.902,72**
100	KASA HESABI	29.324,94
102	BANKA HESABI	2.583.605.491,41
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	0,00
105	DÖVİZ HESABI	312.241.615,29
106	DÖVİZ GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	0,00
108	DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	0,00
109	BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	249.525.471,08
12	**Faaliyet Alacakları**	**1.155.193.513,72**
120	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	1.037.438.915,57
122	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR HESABI	117.754.598,15
13	**Kurum Alacakları**	**553.451.782,74**
132	KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	0,00
139	DİĞER KURUM ALACAKLARI HESABI	553.451.782,74
14	**Diğer Alacaklar**	**16.580.892,14**
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	16.580.892,14
15	**Stoklar**	**1.058.433.468,19**
150	İLK MADDE VE MALZEME HESABI	1.058.433.468,19
16	**Ön Ödemeler**	**23.898.642,75**
160	İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00
161	PERSONEL AVANSLARI HESABI	0,00
162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	17.926.317,70
165	MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	5.972.325,05
166	PROJE ÖZEL HESABINDAN VERİLEN AVANS VE AKREDİTİFLER HESABI	0,00
18	**Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları**	**0,00**
180	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HESABI	0,00
19	**Diğer Dönen Varlıklar**	**1.331.455.554,30**
190	DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	1.331.455.554,30
191	İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	0,00
2	**DURAN VARLIKLAR**	**30.963.480.603,49**
22	**Faaliyet Alacakları**	**48.745.410,08**
226	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	48.745.410,08
24	**Mali Duran Varlıklar**	**94.722.113,71**

	PASİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
3	**KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**	**1.628.499.122,79**
30	**Kısa Vadeli İç Mali Borçlar**	**97.038.318,57**
300	BANKA KREDİLERİ HESABI	87.540.404,34
303	KAMU İDARELERİNE MALİ BORÇLAR HESABI	9.497.914,23
31	**Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar**	**122.770.861,76**
310	CARİ YILDA ÖDENECEK DIŞ MALİ BORÇLAR HESABI	122.770.861,76
32	**Faaliyet Borçları**	**954.808.486,20**
320	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	954.808.486,20
33	**Emanet Yabancı Kaynaklar**	**254.775.093,04**
330	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	56.599.344,97
333	EMANETLER HESABI	198.175.748,07
36	**Ödenecek Diğer Yükümlülükler**	**108.787.787,69**
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	66.054.383,35
361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	9.327.989,81
362	FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	23.737.064,42
363	KAMU İDARELERİ PAYLARI HESABI	9.668.350,11
37	**Borç ve Gider Karşılıkları**	**34.315.796,57**
372	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	34.315.796,57
38	**Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları**	**56.002.778,96**
381	GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	56.002.778,96
39	**Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar**	**0,00**
391	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	0,00
4	**UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**	**5.699.787.287,14**
40	**Uzun Vadeli İç Mali Borçlar**	**1.819.688.457,10**
400	BANKA KREDİLERİ HESABI	270.776.211,19
403	KAMU İDARELERİNE MALİ BORÇLAR HESABI	1.548.912.245,91
41	**Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar**	**2.495.442.236,45**
410	DIŞ MALİ BORÇLAR HESABI	2.495.442.236,45
43	**Diğer Borçlar**	**924.796.507,66**
430	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	924.796.507,66
47	**Borç ve Gider Karşılıkları**	**264.064.111,17**
472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	264.064.111,17
48	**Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları**	**195.795.974,76**
481	GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	195.795.974,76
5	**ÖZ KAYNAKLAR**	**30.919.609.950,12**

240	MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	229.414,97
241	MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	94.492.698,74
25	**Maddi Duran Varlıklar**	**30.819.922.379,61**
250	ARAZİ VE ARSALAR HESABI	912.755.066,97
251	YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	31.513.171.209,27
252	BİNALAR HESABI	1.262.971.789,05
253	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	410.055.187,13
254	TAŞITLAR HESABI	223.801.662,81
255	DEMİRBAŞLAR HESABI	130.951.079,12
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-9.237.702.293,89
258	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	5.575.268.455,91
259	YATIRIM AVANSLARI HESABI	28.650.223,24
26	**Maddi Olmayan Duran Varlıklar**	**0,00**
260	HAKLAR HESABI	68.211.499,34
268	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-68.211.499,34
28	**Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları**	**90.700,09**
280	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER HESABI	90.700,09
29	**Diğer Duran Varlıklar**	**0,00**
294	ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	6.669.369,66
299	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-6.669.369,66

50	**Net Değer**	**744.029.895,12**
500	NET DEĞER HESABI	744.029.895,12
57	**Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları**	**31.000.954.881,26**
570	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	31.000.954.881,26
58	**Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları**	**-11.703.924.125,50**
580	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-11.703.924.125,50
59	**Dönem Faaliyet Sonuçları**	**10.878.549.299,24**
590	DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	10.878.549.299,24
591	DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	0,00

AKTİF TOPLAMI 38.247.896.360,05

PASİF TOPLAMI 38.247.896.360,05

Bilanço Dipnotları :		**Cari Yıl Tutar (TL)**
900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	1.000.000.000,00
901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	1.000.000.000,00
910	ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	757.096.586,85
911	ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	757.096.586,85
914	VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	57.558.912,78
915	VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI KARŞILIĞI HESABI	57.558.912,78
920	GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	2.363.999.583,82
921	GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	2.363.999.583,82
948	BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	21.356.131,33
949	BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HESABI	21.356.131,33
990	KİRAYA VERİLEN, İRTİFAK HAKKI TESİS EDİLEN MADDİ DURAN VARLIKLARIN KAYITLI DEĞERİ	6.436.131,51

993	MADDİ DURAN VARLIKLARIN KİRA VE İRTİFAK HAKKI GELİRLERİ	1.123.091,94
999	DİĞER NAZIM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	7.559.223,45

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : **46.07.03.00** Adı : **ANTALYA SU VE ATIK SU İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ** Yılı : **2024**

Hesap Kodu	Kod 1	GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl Tutar (TL)
630	01	Personel Giderleri	631.235.883,22
630	02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	80.168.761,05
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	6.079.913.055,13
630	04	Faiz Giderleri	167.243.844,96
630	05	Cari Transferler	123.568.762,19
630	07	Sermaye Transferleri	0,00
630	11	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	398.336.203,76
630	12	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	16.808.736,20
630	13	Amortisman Giderleri	978.885.859,44
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	452.732.409,99
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	2.252,22
630	25	Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Mali Olmayan Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	85.868,80
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	2.305.650,00
630	99	Diğer Giderler	0,09

GİDERLER TOPLAMI **8.931.287.287,05**

Hesap Kodu	Kod 1	GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl Tutar (TL)
600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	11.350.078.433,68
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	108.570.765,79
600	05	Diğer Gelirler	2.180.805.295,44
600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	127.128.684,97

NET GELİR TOPLAMI **13.766.583.179,88**

ENFLASYON DÜZELTMESİ (E) Cari Yıl Tutar (TL) **6.043.253.406,41**

FAALİYET SONUCU (+/-) Cari Yıl Tutar (TL) **10.878.549.299,24**